

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 21 DECEMBER 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

Axel Ebbe: "Lättare än luften".

Ur Lukaskilletts i Lund nyligen utkomna praktpublikation "Finn".

En juldag för femhundra år sedan.

Skildring från Kalmarunionens dagar.
Af AMELIE GULNAC.

(Forts. fr. n:r 49.)

DÅ DORREN ÖPPNAS OCH en ny rätt bärs in, flyger en dufva in i salen; hon slår några slag kring takkronan, under det hundarna hoppa och gläfsa åt henne, sedan sätter hon sig lugnt på en af ekpanelningens utskjutande sirater och tyckes njuta af värmen. Narren pekar på drottningen och säger med dundrande röst: "Margareta, du glömmet dina fattiga dufvor för att i stället göda dina isterbukar till präster och kaniker." Då pater Canutus ger honom ett mörkt ögonkast, säger han med ännu mera eftertryck: "Jag säger hvad jag vill! Och det säger jag att I ären isterbukar allesammans, — allesammans med undantag af Tomas kanonikus, som nu sitter i borgstugan hos de fattiga och äter bröd doppadt i en skvält öl, sedan han hela natten vakat hos de sjuka och döende." Han gör en högst vanvördig åtbörd åt sällskapet och kastar sig sedan ned bland hundarna på golvet och hörs om en stund snarka ljudligen. Kung Erik och några af riddarna låta höra sitt breda: hähähä och Riddar Algot och pater Canutus säga att det skulle vara en lustig lek, om man nu hade pil och båge till hands. Kung Erik vill skicka en af pagerna efter sin pilbåge, men drottningen säger: "Låt mina dufvor ha julefrid."

Dagsljuset börjar lysa genom fönstren och måltiden och den långa bordsbönen äro slut, då man, efter en kort hvila, ämnar bege sig till högmässan. Med en vink entledigande sin uppvaktning och bärande sitt långa släp öfver armen, går drottningen ut på trappan, där hon, sedan pagerna räckt henne en liten korg med ärter, matar sina dufvor, som flaxa kring henne i stora flockar. Hennes trötta drag få ett ljusst och varmt uttryck, då hon pratar och jollar med sina älsklingar, som äro så tama, att de sätta sig på hennes axlar och hufvud.

Om en stund kommer kaniken Tomas och frågar bugande, om drottningen icke täckes bevilja de fattigas bön att få tala vid henne. De vilja klaga sin nöd. De tro att hon vill och kan hjälpa, om hon endast visste deras lidanden. Drottningens drag få ett uttryck nästan af förtviflan. Hon står länge stum. Sedan utbrister hon: "Hvad kan jag göra?" Så lyfter hon sina hopknäppta händer mot höjden och ett ångestfullt: "Gud var mig nådelig!" undslipper henne. Därefter går hon med nedböjdt hufvud till borgarstugan, som är full af fattiga och sjuka och där en kväl-

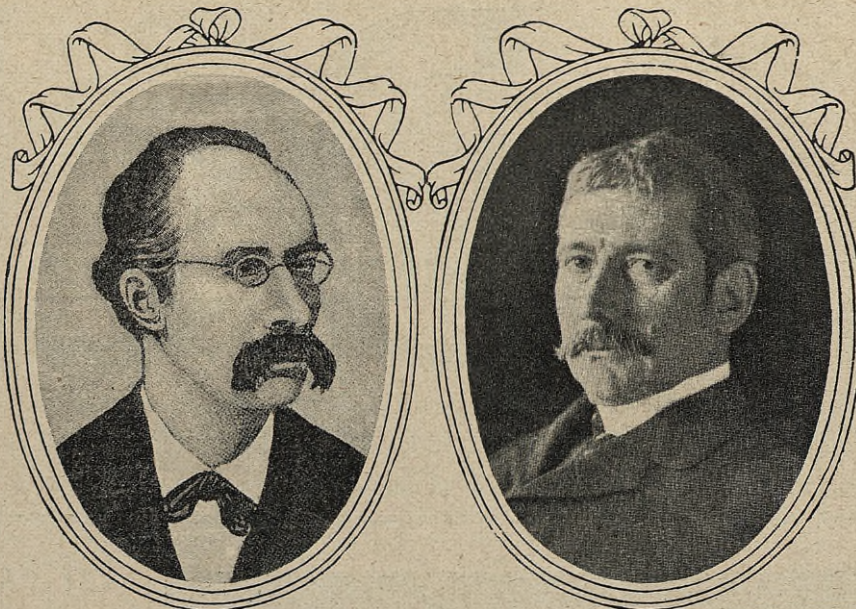
jande stank af oreña paltor och onda sår slår emot henne. Hon sätter sig på stebänken och ser sig omkring, under det att tårarna tillra nedför hennes kinder; om en stund vänder hon sig till kaniken och säger: "I som är lärd och vis, sägen mig: hvi och hvidan detta elände? ... Är det Guds vilja? ... Måste det så vara? ..." Kaniken svarar: "Allt ondt kommer sig af människohjärtats hårdhet; alla söka blott sitt eget bästa och stjälpä därigenom, på ändalyktone, sig själva. Om de mäktiga riddarna, som missunna den fattiga äfven några torra kvistar ur sina stora skogar till att värma sig vid, i stället låte folket bygga sig hyddor af skogens träd och delade med sig af sitt villebråd och öfverflöd och lagade att där två äro förenade af kärlekens band, de finge bygga och bo i ro och välsignelse, då skulle snart ett lyckligt och kraffullt släkte blomstra upp i landet. Det är stort och rikt nog att föda alla sina nuvarande barn och tusenden därutöver, men där finns ej armar nog till att bruka jorden. Det är de rikas och besutnas hårdhet, som nedkalla alla ofödda barns hämnd och förbannelse. Detta är det, som vållar fattigdomen."

Drottningen frågar häpen: "Är det de ofödda barnens förbannelser, som vålla fattigdomen?"

Kaniken svarar: "Ja, ty det står så skrifvet: Barn äro en välsignelse från Herranom." Han står försjunken i tankar en stund, lyfter sedan sitt hufvud och säger dystert: "Här kommer en dag, då de mäktiges blod skall flyta i strömmar." Drottningen ser förfärad på honom och säger: "Jag ödmjukade mig, jag lät kröna Erik till medkonung för att hos honom väcka och fostra kärlek till folket, och nu sägen I att I hafven skådat i andanom, att han skall låta detta folks blod flyta i strömmar? ..."

Kaniken svarar: "Erik har ej kraft vare sig till ondt eller godt; i hans dagar skall lifvet hos folk och land slumra och ännu en tid efter honom; ... men sedan skall Herren sända ett mäktigt gissel och de väldiga på jorden skola hufvudnackas likt kycklingar och harar. I Stockholms stad skall rop och veklagan höras, som skall återljuda intill sena tider." Drottningen lyssnar med spänd uppmärksamhet och med af fasa vidgade ögon och säger om en stund: "Och detta hafven I skådat i syne?" Kaniken svarar: "Ja, Herran hafver uppenbarat mig detta i en nattens syn." Drottningen vrider sina händer och säger skälvande: "Finns där ingen väg att undfly detta?" Kaniken svarar: "Kunde man leda himmelens åskmoln i skilda banor utan sammandrabbning, då kunde detta hindras, men molnen drifvas samman af vinden och människorna drifvas samman af lifvet. Alla orsaker ha sina gifna verkningar. Molnen äro laddade med åskans krafter och lifvet är genomsyradt af ondskans upplösande krafter, och en dag måste dessa krafter sprängas sönder och samman. Först då blir luften ren."

De sitta länge tysta, försänkta i grubbel. Tiggarna, som fylla rummet, lyssna och iakttaga drottningens och kanikens allvarliga blickar och åtbörder. De förstå ej det för dem ovana språket, men de känna sig vissa

Henri Lafontaine.

Elihu Root.

Två fredspristagare.

STALLET FÖR ATT DET NOBELSKA fredspriset icke alls utdelades föregående år, har det samma i år utdelats för såväl 1912 som 1913. Det förstnämnda har tillfallit den amerikanske senatoren, f. d. utrikesministern Elihu Root, medan det senare gifvits som belöning åt den belgiske senatoren Henri Lafontaine, internationella fredsbyråns i Bern president.

Elihu Root föddes i Clinton, staten Newyork, den 15 februari 1845 och är son till matematikern professor Oren Root. Han inträdde tidigt i det politiska lifvet i sin hemstat, var 1883-85 distriktsadvokat i Newyork samt ägnade sig med iver åt politisk agitation. 1894 var den blifvande fredspristagaren krigsminister under Mc Kinley och Roosevelts, omorganiserade under denna tid den amerikanska armén och skapade dess nya generalstab. I det administrativa arbete, som låg bakom expeditionen till Kina under boxarupproret 1900 och kufvandets af upproret på de af Förenta staterna nyöfrade Filippinerna, tog han en ledande och energisk andel.

Vid sin afgång från utrikesministerposten 1909 blef Root vald till senator för Newyork och som sådan tillhör han amerikanska senatens särskildt i utrikespolitiska frågor mest inflytelserika medlemmar.

Den belgiske juristen och fredsvännen Henri Lafontaine föddes i Bruxelles den 22 april 1854, blef 1893 professor i internationell rätt vid universitetet där, och är sedan 1895 medlem af belgiska senaten. L. är äfven direktör för Internationella bibliografiska institutet i Bruxelles. Till sin politiska åskådning är han socialist. L. har ända sedan 1889, då han blef sekreterare i belgiska skiljedoms- och fredsöreningen, utöfvat liflig verksamhet för den internationella fredsörelsens främjande. Sålunda har han i belgiska senaten ofta uppträdt med yrkanden på internationell afrustning samt inlagt stora förtjänster om såväl hela fredsörelsen som särskildt de interparlamentariska freds-konferensernas organisation.

.....
om att drottningen nu vet deras nöd. Drottningen vaknar ur sin djupa tankfullhet, ser sig smärtsamt omkring och säger vänd till kaniken: "Jag lämnar dessa i eder vård; medel till deras underhåll skolen I hafva ur min egen börs." Hon nickar med tårfyllda ögon åt de församlade, af hvilka många trängas omkring henne för att kyssa hennes klädningsfäll, och går långsamt ut, förgätande att lyfta sitt dyrbara släp, hvilket kaniken genast samlar upp och lägger öfver hennes arm.

Snart börja klockorna ringa och man beger sig i högmässan i samma ordning som till otan.

Sedan den riktiga middagsmåltiden är slutad och innan det ännu börjat skymma anställer hofvet lekar i den utröjda riddarsalen. Borden äro undanröjda och gamla och unga leka och rasa af hjärtans lust. Drottningen har dragit sig tillbaka till sina gemak åtföljd endast af några äldre hofdamer, riddar Algot och jungfru Thyra. Hon är trött och börjar åldras och hennes sinne är tungt af oro för de nordiska folkens framtid. Erik gör henne många bekymmer. Nu är han dock frånvarande, allför rikligt förplågad ligger han i sitt gemak, försänkt i en tung sömn.

I riddarsalen står glädjen högt i tak, man leker i halmen likt småbarnen, tumlande och hoppande under skallande skraff. En lek går till sålunda att två och två sitta på knä på

golfvet midt emot hvarandra och hålla hvarandras händer. Par vid par sitta de vid salens ena kortsida och det gäller att kunna "ro" i kapp fram till motsatta sidan. Ett pris är utsatt att täfla om. "Rodden" tillgår sålunda att man ömsevis sträcker sig baklänges mot golfvet, under det man håller motparten i händerna, då den af paret, som sitter med ryggen mot målet försöker att dra sin motpart med sig. En annan slags kapplöpning liknar den kända leken "hoppa kråka". Prisen utgöres af en ring, en silfversked, ett snidadt skrin m. m. Damerna samla upp sina släp och svepa dem omkring lifvet, och om skospetsarna äro allför långsnipiga, tar man helt enkelt af skodon och kastar dem, tills vidare, i en vrå, för att kunna "ro" lättare. Hundarna, som icke förstå sig på denna lek, hoppa oroliga fram och åter kring sina herrar under tjut och gläfs. När det första paret hunnit fram under öronbedöfvande jubel, stämma hundarna i af alla krafter och skälla och tjuta af oro. Dammet står i högan sky och svetten lackar, och som näsduken ännu icke är uppfunnen, torkar man svetten bäst man kan: på rockärmen, på avfigsidan af handen, på underkjolen etc. Världen har ännu icke fått den afhandling rörande ett belevadt uppträdande, hvilken den lärde Erasmus Rotterdamus fann sig föranlåten att nedskrifva till efterrättelse för de kejsrerliga prinsar, hvilkas guvernör han var, däri han bl. a. tillråder att icke stryka för mycket talg i håret och att hålla det fritt från ohyra, att icke torka näsan på rockärmen, utan (helst ute i det fria) trycka pekfingeret mot näsborren och blåsa näsaren, samt att icke rapa vid bordet m. m.

Narren, som känner sig fri från bekymret att roa hofvet, har begifvit sig till borgstugan, där hans visor och putslustigheter förmå att locka fram ett blekt leende på läppar, vanligtvis stela af stum förtviflan.

Sedan ljusen blifvit tända i drottningens gemak kallas hofvet in, ty två vandrande sångare ha anmält sig, bönfällande att få täfla inför drottningen. Den ene är en tysk minnessångare och sångarbroder till Walter von der Vogelweide; den andre är en wälsk bard. De blifva införda och minnessångaren hastar att knäböjande kyssa drottningens klädningsfäll, under det barden med osökt majestät, (för hvilket drottningen djupt böjer sitt hufvud,) stilla nalkas och hälsar höfviskt.

(Forts.)

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	> 3.50	Halft år	> 4.50
Kvartal	> 1.75	Kvartal	> 2.25
Månad	> 0.75	Månad	> 0.90

Iduns Byrå o. Expedition, Mästern Samuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16.46. Allm. 98.03.	Expeditionen: Riks 16.46. Allm. 61.47.
Kl. 10-4.	Kl. 9-6.
Red. Nordling: Riks 86.60. Allm. 4.02.	Annonskontoret: Riks 16.46. Allm. 61.47.
Kl. 11-1.	Kl. 9-6.
Verkst. direktören kl. 11-1	Riks 86.59. Allm. 43.04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser:
30 öre å textside.	30 öre efter text. 35 öre
å textside. 20 % förh.	för särsk. begärd plats.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.	

En man med själfaktninga skrifer:

IN GODE REDAKTÖR!

Jag skrifer inte i tidningarna annat än när jag är tvungen för att väcka till besinning ett folk, som i demagogisk yra låter locka sig allt närmare undergångens brant, och ni bör därför uppskatta den välvilja, som ligger i att jag icke dess mindre går er önskan till mötes att göra ett uttalande angående julen i Stockholm. Att det sker, beror emellertid ytterst på den tacksamhetskänsla jag alltsedan ungdomen hyser för min framlidne, högst förljånstfulle lärare i jurisprudence, professorn m. m. E. V. Nordling i Uppsala, och den omständigheten, att ni är befryndad med den förträfflige mannen har bestämt mig för att visa er den önskade uppmärksamheten.

Jag vill då från början säga att jag finner det moderna julfirandet i hufvudstaden, åtminstone sådant det förekommer inom de bättre klasserna, ganska filltalande. Det är lugnt och sansadt samt befriadt från en hel del obehag, som eljes tillhöra eller tillhörde denna högtid. Jag behöfver väl inte säga er att det äfven inom de bästa familjer finnes en och annan individ, som man helst vill slippa att räkna som anförvant, och man kan också i allmänhet hålla en sådan på vederbörligt afstånd. Vid julen är det dock anorlunda, och gängse föreställningssätt nästan obligerar en att då med dessa släktens quantités negligieables träda i förbindelse. Stundom kan man ju komma ifrån obehaget med en liten dusör, men mycket ofta nödgas man träda i direkt beröring med personerna i fråga, och härigenom tvingas man att hålla vid lif förbindelser, som icke blott icke äro angenäma, utan äfven kunna vara onyttiga. Jag har ofta vid jultiden i verkligt distingerade familjer råkat på både män och fruntimmer, som eljes varit från dem utefängda, och jag kan mycket väl förstå att detta offer åt släktkänslan måste vara pinsamt. Jag vill t. o. m. erinra mig att jag vid ett sådant tillfälle råkat på ett afsigkommet individuum, hvars föreisande beredde den charmanta värdinnan en verklig plåga.

Med dessa stora notvarp dragas dessutom samman en mängd barn ur olika klasser, hvilka ur ett gemensamt nöje kunna skaffa sig föreställningar om gemensamt värde, föreställningar, hvilka sedan lätt växa upp till mycket samhällsfarliga idéer. Jag er-

känner att jag själf från min barndom har julminnen af mycket angenämt slag, men att de inte hos mig kvarlämnat några sentimentala svärmerier om jämlikhet och broderskap, tillskrifer jag uteslutande ett allvarligt tänkande öfver de sociala förhållandena samt en sund känsla för det passande. Jag anser det emellertid icke nyligt för mindre befästa sinnen att medföra sådana hågkomster ut i lifvet, ty däraf kan verkligen uppstå vanskliga medgifvanden hos bättre folk och obefogade pretentioner hos de lägre klasserna. Man får nämligen skåda äfven dessa saker ur samhällets högre synpunkt och icke på dem anlägga betraktelsesätt, som endast tillfredsställa känslan. Julen har skapat en hel kult, den kallas barnens och hemmets fest, men den åstadkommer, som jag visat, obehag och är förmögen att skapa ohemula anspråk.

Dess bättre ser det för närvarande ut som om detta sätt att fira julen nu skulle försvinna. Jag har under de senaste åren med stigande glädje iakttagit, hurusom man inom de förmögnare kretsarna söker frigöra sig från traditionerna i berörda hänseende och förlägger sin vistelse under dessa dagar till ett hotell eller pensionat i landsorten. Därigenom dels slipper man ifrån en representationsplikt, som icke har berättigande i verkligheten, utan endast i en gammal ovana, dels befriar man barnen från sällskap af antydd art och en del demokratiska inbillningar, hvilka sedan kunna lända dem till skada. När juldagarna äro förbi och man återkommer till hufvudstaden, ha de omnämnda förpliktelserna försvunnit, och man kan uteslutande ägna sig åt det sällskapslif, som passar.

Jag har visserligen hört sägas att denna nya sed skulle bereda barnen skada, då de ej skulle få någon sann julglädje. Jag bestrider emellertid riktigheten i en sådan tankegång och har visat, att denna sed tvärtom länder dem till godo; jag tror för öfrigt att de med glädje tillsamman med sina föräldrar lämna hemmet, ty de veta att de därigenom bespara sin moder mycket besvär, och jag har särskildt fäst mig vid den hänsyn för föräldrarna, som blifvit frukten af den moderna tidens uppfostran. Jag uppmanar därför alla människor att fara hemifrån öfver julen.

Fru Cornelius' julfmiddag.

Af MILA HALLMAN.

RU CHRISTINA SOPHIA CORNELIUS, född Pettersson, den dygdesamma och välbärgade änkan efter tapetmålaren Johan Heinrich Cornelius, tänkte ställa till en storartad julfmiddag, dels för högtidens egen skull, dels för att fira sin aflidne makes brorsons förlofning med jungfru Maria Nielsdotter, en ung och gladlynt flicka, som som varit änkan Cornelius' sällskap och hjälpreda i några år.

Fru Cornelius bebodde sitt eget hus, beläget på Blasieholmen, nära Ladugårdslandsbron. Då hennes man vid slutet af 1700-talet kallats af döden från sina färgburkar, sina penslar och med allehanda allegoriska figurer och blomstergirlander bemålade tapetväder, borde hans egendom rätteligen skiftats mellan hans änka — för öfrigt hans tredje hustru — och hans brorson — egna barn hade han icke — men så befanns det, att hustru Christina var i besittning af ett testamente, som tillförsäkrade henne allsammans. Brorsonen var då för ung att förstå hvad han gick miste om.

Då salig tapetmålaren varit vid sitt bästa humör och velat säga sin hustru numro tre en särskild arfighet, brukade han i starka ordalag berömma hennes kokkonst. Hon till och med lagade bättre mat än hans första hustru, salig Margaretha, gjorde i lifsfiden, sade han, och Margaretha hade ändå lärt sig mallagningens ädla konst af vinskänken Lilliefors' systerdotter. Denna hade skött sin morbrors hushåll och alltid kunnat skryta af att de kinkiga herrarna från ämbetsverken, hvilka plägat gästa den gamla källaren Dufvan vid Västerlånggatan, varit storligen belåtna med hennes mat.

Cornelius hade varit en af källaren Dufvans mera anspråklösa kunder, men då han genom Lilliefors fått flera beställningar af de förnäma herrarna, hvilka utgjorde stamgästgruppen på Dufvan, så forlfor han af en slags tacksamhetskänsla att gå dit äfven sedan källaren öfvertagit af Lilliefors' systerdotter och hennes man. Och på något vis hade han också gjort sin tredje fru bekant med Stenströms, som detta källarpar hette.

Några dagar före julafton år 1809 gick alltså fru Cornelius, väl insvept i pälsbrämad kappa och hufvudet instoppadt i väderhufva, till gamla änkertu Stenström för att berätta om den tillänkta förlofningen och dryfta kalasfrågan. Fru Stenström satt i sin skinnklädda soffa och hade en kaffebricka framför sig på bordet.

— Behagas inte en t a s s kaffe, min sötaste, sade den äldriga, sedan hon rest sig ur soffhörnet.

— Jo, tack, en kopp kaffe skall smaka skönt i kylan, svarade fru Cornelius och neg.

— Man äter crème ur k o p p, men dricker kaffe ur t a s s, min sötaste, sade värdinnan i lätt tillrättavisande ton. — Men säg mig nu, forlfor hon, då hennes gäst under upprepade nigningar tagit en fylld kopp, hvad är det för ärende, som fört min söt a m a d a m e Cornelius ända hit till mig i detta Herrans väder?

Nu drog fru Cornelius fram sitt ärende. Ville inte fru Stenström för gammal god vänskaps skull ge henne några råd i afseende på det jul- och förlofningskalas, hon tänkte ställa till.

—Jaså, hon ärnar gifva sin son — —

— Min mans brorson, rättade fru Cornelius.

— Ja, ja visst ja. Brorson ja. Salig ta-

KLÄDNINGAR

till Kr. 3.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder nerfläckade och oanvändbara klädning för kemisk tvätt och präsning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.

Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänd der Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:

Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

petfabrikörens brorson ja. Han kunde ju vara hennes egen son, vet jag. Och då blef hon svärmor, skulle inte det vara nöjsamt? Så kom sonhustrun och pussade på hand.

— Nånå... Min bror kunde väl Nathanael vara, men svårligen min son, afbröt fru Cornelius något surt.

— Sak samma, skraftade gumman och plirade med de ännu klara och kvicka ögonen. — Hon har ju en dotter eller hvad nu flickan skall kallas, och då är det ju...

— Min sällskapsjungfru är det jag gifter med min mans brorson, afbröt fru Cornelius ännu en gång och i ganska hvass ton. Att jag ingen dotter har, det vet ju fru Stenström.

— Åh-hå-ja-ja... Salig herr Cornelius, som ändå kunde göra så vackra pojkar med sin pensel... med vingar på ryggen och munnar som de sötaste små körsbär, och trinda och feta som små nyfödda änglar. Bevara mig väl, hvad de myste sött, där de skalkades mellan blomstergirlanderna se'n de hängts opp på väggarna. Och de små ängla-flickorna han gjorde se'n! Näpna som konfektbitar. Jag minns, att jag i min ungdom försökte öfvertala morbror min att tapetsera ett par små rum med Cornelius' änglabarn, men morbror Lilliefors sa' att det tordes han inte, för det kunde störa de fina herrarna, när de satt där inne och regerade och talte storpolitik, sa' han.

— De där ogudaktigheterna, som fanns kvar i min mans verkstad, har jag gjort mig af med. Jag har bara en samling porträtt och några gudliga bilder kvar. Alla de där nakna ungarna äro borta ur mitt hus.

— Såså — hon är gudlig... springer väl och hör pastor Hagberg, kan jag tro...

— Ja, han är utmärkt. Han sade i sin afskedspredikan att vi ska vara tacksamma för allt det goda vi ha och därför...

— Tänker hon kalasa ifrån sig sin medarfvinge. Ja ursäkt, jag menar inte något ondt. Men man var frispråkig i min ungdom och det sitter i. Trösta sig nu! Och för att jag kanske varit litet stygg, så lofvar jag att, så orkeslös jag är, ska jag komma till henne och styra till kalaset.

— Åh, jag är oändligen tacksam! Det blir inte så många, en aderton, tjugo personer.

— Så många? Nå, hon har väl fullt upp med vinterförråd i källare och skafferi?

— Ja — så där. Man kan ju göra det något enklare än det skulle vara förr i världen. Fast folk ju ännu i regel följer de gamla vanorna med maten. Men jag har ju rätt bra för julhögtiden. När får jag skicka en täcksläde efter fru Stenström? Middagen ska bli på annandagen.

— Först i morgon — vi ha ännu en vecka till jul — för att jag ska se hvad som finns, och sedan ann'dagen tidigt nog på morgonen. Adjö nu, lilla fru Cornelius.

Fru Cornelius neg ända ut i farstun. —

Tapetmålarens änka mottog den gamla frun i sitt bästa rum, hvars väggar voro prydda med en massa porträtt, af hvilka helt visst en god del voro arbeten af hennes mans flitiga pensel, — konterfej, som föreställde personer från hans tid, glada och gemytliga borgaransikten, hvilkas original inte brytt sig om att lösa sina porträtt, sedan de en gång beställt dem. Kung Adolf Fredrik hängde där i flera upplagor; Kristus bar sitt kors och uppgaf sin anda. Men af de muntra små putt, de sirligt målade blomsterurorna med sitt öfverflöd af rosor och bladrankor fanns intet spår, dem hade änkan sålt.

— Här är fint som på slottet nära på, sade den gamla frun. Men jag saknar salig kon-

terfejarns små gudasöta änglabarn. Har hon sålt dem för en spottpenning, min goda fru Cornelius, så är hon värd en... ja... en smekning på örat, som känns. De var väl bra mycket vackrare än de där tjocka, bruna gubbarna och högfärdiga fruarna, som väl var så stygga ritade, att ägarna inte kände igen sig. Hon borde låtit Lundbergen och mamsell Pasch få behålla den handteringen och själf hållit sig till sina änglabarn och sina blompottor, det är min oförgrifliga mening. Men vi ska inte sladdra om salig människan, utan ge oss i väg ner i källaren och skafferiet. — Väl ombonade, begäfv sig de två kvinnorna ner i källaren, som var byggt på det gamla riktiga sättet, med två gluggar midt emot hvarandra på motstående väggar och stengolf. — Den här källaren skulle salig Winberg varit nöjd med, sade den gamla. Han var den bästa kock, som nånsin lefvat. Men hurudan är nu inredningen här? Jag kan se, att här har varit sandbänkar att sätta ner grönsker i för vinterbehof — åh, det har hon låtit förfalla!

— Man kan ju köpa sådant på torget numera, sedan en del trädgårdsmästare skaffat sig salustånd.

— Men det blir dyrare. Hvilken oförnuftig hushållning! Förstår inte min lilla fru, att det är besparing, då man gör sina inköp på hösten och sedan sätter ner grönsakerna, rötter och sådant, i sandbänkarna i sin egen källare. Selleri t. ex. som är så nyttigt och som rensar blodet, kan man ju på det viset ha friskt året om.

— Ja, det är ju en och annan som gör så ännu, men det är så besvärligt med den myckna sanden. Min mans andra fru hade det så, men jag har inte brytt mig om det. Morötter och palsternackor och kål har jag emellertid.

— Ja, det var alltid något. — Ja, här nere var just inte mycket att se. Jag tror vi gå upp och titta på skafferierna — för hon har väl två. Huset är så gammalt, att det borde vara inredt med två, ett för saltvaror och ett för mjöl, gryn och andra torra saker.

— Ja, det har jag verkligen, fast jag tycker det är öfverflödigt.

— Det är inte öfverflödigt, ska jag säga henne, min nymodiga lilla fru. Ställ en lår med knäckebröd bredvid en tina salt kött eller fläsk, så får hon se hur det går. Knäckebrödet, som ska knastra om tänderna, blir som tjockt ylletyg.

— Men man kan ju köpa hos bagaren för hvar dag...

— Och betala sju för tu, ja. I stället för att baka det själf och låta det torka som det skall. Ja, det är som jag säger, de nymodiga påhitten gör folk lata och tömmer deras penningpungar.

Skafferiet — det ena var bara ett stort skåp — gjorde fru Stenström någorlunda blid. Där låg en jättestor skinka, ett svinhufvud, en half liten kalf, ett litet lamm, ett stort stycke oxkött, en mängd korf och annat. Till och med en half lax låg på ett långt fat. Fru Stenström log belåtet, men så slog hon ihop händerna:

— Är hon tokig, som inte genast jagt allt detta i källaren?

— Men här är ju lika kallt som där nere.

— Nej, det är inte samma sorts kyla. Det är nyköpt, kan jag se.

— Ja, i dag på morgon.

— Låt genast pigan bära ner det och salta in hvad som inte skall användas nu. Och smöret? Inte får det... är det hälsingesmör eller finnsmör? Jaså, det vet frun inte!

Månjust! På min tid skickade vi smörtornorna tomma till Hälsingland; de återkommo fyllda och vi hade det i sallake. Det höll sig friskt och godt hela vintern. Det här är köpt hos hökarn, kan jag begripa. Ner med det och koka sallake. — Fru Cornelius' skafferier var ett helt litet rum med stengolf och väl ventileradt genom fönster åt skuggsidan. Men den gamla domderade och kommenderade så kraftigt, att hon blef ålydd.

För att allt skulle vara klart, öfverenskoms nu om matsedeln till den stora middagen. Det skulle bli fint, utan att vara öfverdådigt. Först skulle det vara pinalsoppa, buljong kokad på oxkött och slagen öfver kalf, silad i kittel. Däri lades 5 raspebröd utan skorpor; till saften af de öfriga sopprötterna kom tre persiljerötter och 1 palsternacka; se'n kokades det, silades igen genom hårdduk, kryddades med muskottblomma och salt och reddes af med 10 à 12 äggulor. En kraftig soppa. Sedan ville fru Cornelius ha abborrar, kokade med rhenskt vin, citron, färskt smör, muskottblomma och en bukett af persilja, en lök, två nejlikor och basilika. Till såsen äggulor, så den blef lagom tjock. Fiskarna skulle förvällas först, skinn, ben och innanmätet tagas bort. Gumman log och frågade om hon tänkte ge sig ut och dra vinternot. Unga frun rodnade förläget, hon hade kastat fram abborrharna utan att tänka på årstiden. — Tag laxhalfvan och griljera den i ugnen eller skär den i bitar och stek i papperslädor till laxkolletter, sade hon.

Kom så julrätten skinka. Rökt skinka skulle flås efter kokningen, glaseras med en blandning af berberissaft, socker och 3 äggvitor, sättas i ugn och vid serveringen ligga på servett, omkransad af gröna lagerbärsblad.

— Hon borde därefter ha en gås, tyckte gamla frun. Fru Cornelius fann, att middagen skulle bli väl dyr ändå, men då hon verkligen hade god råd och gärna ville ha det ställigt, fick det bli som gumman ville. Den gamla tvekade om de skulle fylla gåsen med stekt sill eller bara salfa och peppra henne invärtes. Fru Cornelius fann båda sätten barbariska och ville ha den fylld med äpplen, men gumman ville ha äppelmoset på gammalt vis siladt genom durchslag och lagadt på särskildt fat. Sviskon och någon slags sylt dugde också, sade hon. Men socker, kanel och rifna citronskal hörde i alla fall moset till.

— Och så kommer desserten. Hvad har lilla frun tänkt sig?

— Kan vi inte göra några goda bakelser? frågade fru Cornelius försiktigt.

— Duger i hvardagslag, inte på middag som göres på stor julhögtidsdag och som ett slags tack för en vacker förmögenhet, sade gamla frun spetsigt. — Har hon krämkoppar?

— Nej, men vackra ostindiska tekoppar har jag.

— Går också an. Så mycket mer få gästerna. Vi gör alltså kräm i tetassar; vi koka upp mjölk med en bit kanel och brunt socker; det får kallna. Så ta vi 12 äggulor och vispa väl, slå mjölken öfver och sila alltsammans genom hårdduk. Så lägger vi i socker och några droppar af orange eller cedro. Så fyller vi tassarna, ställer ner dem i lårpanna — hon kan få låna en af mig om hon inte har själf — med vatten i till midt på tassarna. Lock på pannan och eld öfver och under. Då krämen fått stadga, tages tassarna upp och ställas på ett fat. Ja, nu tror jag det kan vara nog. Vi skulle väl haft ett par mellanrätter, men...

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON J. SIMON, PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

JUVELER och PERLOR
af 1:ma kvalitet, väl och smakfullt infattade, till billigaste priser här i Skandinavien.
Prätkatalog och ringmål gratis.
KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

— Nej, bestämdt inte, afbröt fru Cornelius. Om de få allt det där måtte det väl vara nog. Det blir alldeles för mycket ändå.

— Tänk efter, om fru Cornelius kan ge en anständig julkväll med mindre.

— Ne-nej, det kan jag nog inte, fast det är rysligt så mycket ägg det skall vara. Och ett par af mina julkorfvar måste också tagas in.

— Vi kan ta dem mellan skinkan och gåsen. Och med mindre än jag sagt går det inte, om jag skall vara med. Om så Nathanael och hans brud få en skänk af något värde i bröllopsgåfva, så tänker den unge skraddarmästaren kanske inte på, att han kunde blifvit smått förmögen, om inte det fatala testamentet varit. Var klok, det är mitt råd. —

Middagen blef ståtlig. Fästmon tacksam och så gladt öfverraskad hon kunde bli, då hon själf fått vara med och hjälpa till med tillagningen. Gumman Stenström suckade, då hon försökte anrätta ett par små kålhufvud som blomkål för att ha till korven. — Nu hade sandbänken i källaren varit bra, sade hon. Där kunde vi nu fått små fina blomkålshufvuden — jag gitter inte tänka på de här nya matmodernerna, som spara besvär och gör matsedeln mager. Tacka vet jag förr i världen. Men hon klarnade upp emellertid, då hon såg hur belåtna alla gästerna voro och hvilka duktiga portioner de togo för sig af hvarje rätt, till hvilka de drucko starkt öl och rhenskt vin. Att brännvin inte heller felades säger sig själf. Det togs först med tillugg af smörgåsar, belagda med allehanda korf- och köttmat.

Mest belåten blef dock fru Stenström, då hon hörde fru Cornelius säga till unge skraddarmästaren — fästmannen — att hon skulle förära honom en uppbyggd säng och att de skulle slippa att äta på tenntallrikar om söndagarna; hon ärnade skänka dem ett helt dussin porslinstallrikar, en stor bordduk och ett halft dussin silfverskedar. Och till brudens klädning skulle hon köpa det tjockaste blommiga siden hon kunde få tag i.

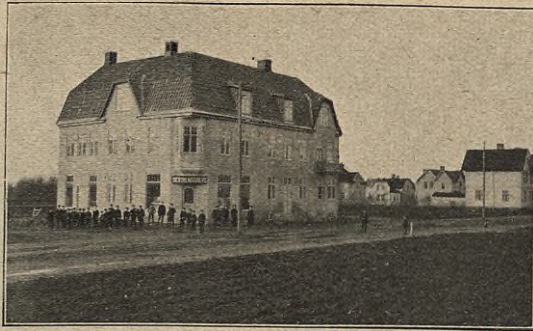
— Ahja — det räcker nog förmögenheten till, hviskade den gamla litet försmädligt i örat på fru Cornelius.

Prenumerera genast på IDUN

för det nya året,

om ni vill vara förvissad om att redan från 1 januari ordentligt erhålla er tidning. Postverket är nämligen omkring årsskiftet så öfverhopadt med arbete, att man särskildt bedt oss inpränta önskvärdheten af att abonnemang, som skall taga sin början redan med ingången af nästa år, verkställes

i midten af december.

F. K. P. R:s byggnad i Huskvarna.

Rösträttsförening som husägare.

EDAN ALLA ANDRA F. K. P. R. i landet icke ha tid eller tanke för annat än att samla den sista skörden af namn till sitt "manifest", som Rosika Schwimmer kallade vår opinionsyttring, så inkommer underrättelsen att Huskvarna rösträttsförening invigt ingenting mindre än sitt eget hus! Ingen, som känner något till den lifaktiga föreningen, tviflar på att den icke dessutom sköft namnsamlingen förträffligt. Ty obegränsade energimängder och outförlig entusiasm tyckas från sekreteraren, fröken Gerda Planing-Gyllenbåga, sprida sig till hennes arbetskamrater.

F. K. P. R. i Huskvarna är den enda af alla de två hundra i landet, som nu icke behöfver låna hus till sina möten. Nybyggnaden äger nämligen samhällets vackraste samlingslokal, hållen i hvitt med panel i blågrön färgton. Trappuppgången är i hvitt och gult, rösträttsfärgerna. Vår bild ger vid handen att Huskvarna F. K. P. R. äger ett ganska ståtligt hus. Det är uppfördt af trä med tegeltak, och reveteradt, samt två våningar högt förutom källarvåning med centralvärmeapparat och vindsvåning. En trappa upp ligger hörsalen med serverings-, afklädnings- och toaletterum samt bostad för vaktmästare.

Tanken på ett eget hem för föreningen uppstod vid årsmötet hösten 1911, den 5 mars i år konstituerades en byggnadsförening, och bygget beslöts definitivt. I maj började grundläggningsarbetet och i november var man så långt nådd, att invigningen kunde ske. Denna förrättades af Landsföreningens ordförande, fröken Anna Whitlock, som med all rätt befonade, hurusom denna byggnad bevisat, att hvad kvinnorna vilja det kunna de.

Det förtjänar att tilläggas att byggnadsföretaget, som dragit en kostnad af 33,000 kronor, är kalkyleradt så, att det skall bära sig själf.

Man kan med skäl undra inför ett sådant exempel när kvinnorna skola samla sig och göra något för att få ett eget hus i Stockholm?

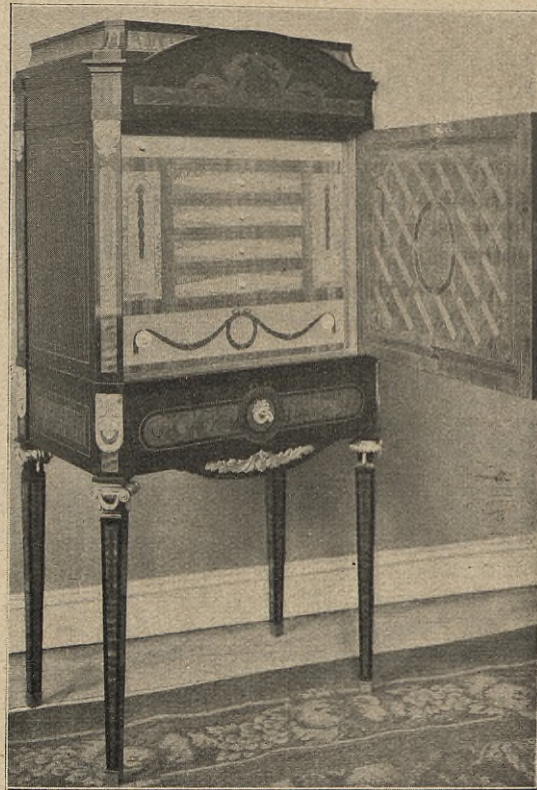

Hörsalen.

Ett konstnärligt skåp.

UN UTSÖKT VACKER MÖBEL AR det här nedan afbildade skåpet i Haupt-stil, som utgått från den på området välkända firman C. E. Jonsson härslädes och utförts efter ritning af firmans arkitekt. Skåpet är försedt med rika inläggningar ut- och invändigt och med särskildt för detsamma modellerade gjulna, ciselerade och äkta brännförgyllda beslag. Uteslutande ädla ofärgade träslag (15 olika arter), som harmoniera med hvarandra ha användts. Inredningen, hvilken är hållen i ljusa, lätta färger, innefattar äfven lönfack med konstlås, som blott kunna öppnas med chiffer. Möbelen kan tack vare materialets äkthet och ett omsorgsfullt arbete utsättas för olika temperaturväxlingar, utan att däraf röna minsta inverkan.

“Min första motion.”

100 kronor som pris

utfästes härmed för den bästa uppsatsen öfver ett ämne, som vi ha funnit lämpligt kalla

“Min första motion.”

Vi utgå nämligen från, att de svenska kvinnorna efter årslänga strider nu vunnit den seger, som tillförsäkrat dem politisk medborgarrätt och gjort dem valbara till Sveriges riksdag. Under antagande häraf: hur skulle då den svenska riksdagskvinnans första motion lyda och på hvilken motivering skulle den stödja sig?

Ämnet är, som våra läsare finna, af en viss valfrihet och uppsatsen, hvilken i omfång ej bör öfverstiga 3 Idunspalter, afses att inlyta i Iduns första februarinummar för det kommande nya året.

Tällingsmanuskripten, som skola vara försedda med påskriften: *Iduns februarijämning* samt åtföljda af försegladt motto, innehållande författarens namnsedel och adress, måste vara inlämnade till redaktionen af Idun senast den 2 nästkommande januari. Stockholm den 30 nov. 1913.

Iduns redaktion.

Pellerins Växt-Margarin **ersätter**
det finaste mejerismör.

Interiörer från Nordiska Kompaniets utställning i Moskva.

Katarinadagen.

DEN HELIGA KATARINA ÄR HÄR I Frankrike de ogiffa kvinnornas skyddshelgon och Katarinadagen firas i Paris arbetsateljéer sedan gammalt med allehanda skämt och upptåg. De helt unga flickorna pryda sig med blommor, och de, som nått den ödesdigra åldern af tjugofem, täcka sitt hår med en mössa, hvilket kallas att "coiffer Sainte Catherine".

Redan vid half tolffiden den där dagen märkte man att något var i görningen, ty rue de la Paix, där de största modelhusen ligga, liksom rue Royale, rue Saint Honoré samt angränsande gator voro fyllda af åskådare, som inväntade de små midineffernas, modearbeterskornas, affägande från ateljéerna i frukostrasten.

Snart hördes äfven ett glam och ett kvitter som af en munter fågelskara, och ur alla de ståtliga portarna strömmade ut blomstersmyckade eller mössutstyrda små arbeterskor. De kommo två och två eller i band på en sex stycken, hållande hvarandra under armen och pratande med lifliga gester, stormförtjusta öfver det uppseende de väckte. De mera försigkomna afhämtades af en vän, som bar på en stor knippa med krysanter, men en orangekvist, dagens blomma, lyste upp de flestas paryrer, hvilka sannerligen icke kunde gå under namnet eleganta. Dammiga svarta dräkter, smala som paraplyfodral, med små svarta sammelshaffar till, ibland uppfiffade med en grann fjäder eller bandknut. Och om någon dagen till ära bar den indiskreta mössan, så var densamma hopsatt af någon grann sidenlapp, om inte rent af svart kalikå och då i form af en studentlufva. Fina voro de ej, dessa små flickor, knappast vårdade och ej heller vackra, men de flesta hade dock detta öfver sig af lustig, spinkig gratie, som är egen för den parisiska arbeterskan och som gjort henne så kär för flänörer, tecknare och poeter, hvilka sistnämnda gifvit henne många smeknamn såsom midinette, Jenny l'ouvrière och Mimi Pinson.

Katarinafesten inskränkte sig ej, som man kan förstå, att man vandrade i flockar på gatorna, utan hade i ateljéerna anordnats sällskapsspektakel, kollationer, tablåer och dans. Hos den stora damskräddarfirmen Worth uppfördes så en liten operett, där

icke endast dräkterna buro firmans stämpel, nej, kassören hade författat libretton, tillskäraren komponerat musiken, och premiären, Mile Charlotte, dansade en magnifik tango samman med en liten ärmsömmerska, kostymerad till dandy, och les Petites Mains, tolfåringarna, som passa upp de stora och plocka upp knappnålar samt springa småärenden, utgjorde balettstafan.

Hos Bechoff-David regerade komediens genius, och under den signifika titeln "Frid i huset" agerades med mycken humor ett lustspel med anspinningar på de små konflikter, som lätt uppstå på en ateljé, till största delen befolkad af unga flickor.

Hos Doucet figurerade ett band Boy-scouts, hyllande sin Catherinette, och hos en stor pälsmakare förekom en revy af antika kostymer.

På aftonen hade flere af teatrarna genom aktrisernas förmedling upplåtit platser åt de festande, och till och med presidenten, M. Poincaré, hade haft godheten att besvara en bön, som framställdes till honom af en liten Katarina, och inbjudit henne och hennes kamrater till aftonens föreställning på Théâtre Français.

Dagen blef så för de flesta en glad dag, ett välbehöfligt afbrott för dem, hvilkas flitiga fingrar arbeta året om på den lyx, som är en nödvändig accessoar för dem af deras lyckligare systrar, hvilka roa sig året om.

ANNA LEVERTIN.

Katarinadagen i Paris. De uppslupna midinefferna omringa en herre på gatan.

Svensk möbelkonst i Ryssland.

NORDISKA KOMPANIET HAR nyligen i Moskva öppnat en filial, där firmans Nyköpingsmöbler försäljas. Invigningen skedde i närvaro af bland andra hofmarskalken Printzsköld, justitierådet Hellner och firmans chef Josef Sachs. Den första utställning af möbelinteriörer, som firmen anordnat, har tillvunnit sig lifligt bifall i den ryska pressen, och tyckes den svenska möbelarkitekturen ha goda utsikter att bli populär i det land, där N. K. nu söker en marknad.

"I fråga om stil," heter det, "konstnärlig utsmyckning och soliditet kunna den bekanta svenska firmans möbler jämföras med den tyska, engelska och franska möbelarkitekturens alster. Och i afseende på egenart, ja, äfven nationalegenart, intaga Nordiska kompaniets intima stillsamma, nästan svalta utförda rumsinteriörer en hög särställning. N. K:s arkitekter ha icke låtit leda sig vilse vid arbetet af sina konstnärliga infall, på hvilkas rikedom man vid hvarje steg i utställningen får bevis, de ha förlänat hvarje möbel originalitetens kännemärken, äfven efterbildningar från empiren, barocken och den moderna engelska stilen". "Den i modern eller äldre svensk stil hållna utsmyckningen — vi citera ytterligare — gör ett förnämt och fint intryck som den nordiska folkkaraktären, den är dessutom sinnrik och hemtreflig."

Vi meddela ett par interiörer från det nya företaget, som begynt under så lyckliga auspicer.

En god
och
fröjdefull jul

tillönskas Iduns alla
läsare och vänner!

KUNGL. HOFLEV.

A. SELANDER & SÖNER,

GÖTEBORG & STOCKHOLM.

Den som anskaffar möbler, utan kostnadsförslag från oss, går kanske miste om just det, som skulle passat honom bäst.

40-årig erfarenhet som en af de förnämsta möbelfirmor i landet hafva

KONSTNÄRLIGT SKOLAD LEDNING.

BINDANDE GARANTI FÖR

FÖRSTKLASSIGT ARBETE.

För STOCKHOLM:

Särskild MÖBELARKITEKTBYRÅ med profutställning, Birger Jarlsgat. 9.

Föreståndare: **Slgge Almén.**

Spalten om böckerna.

IAG VET INTE HUR DET STÅR till, om människorna ännu älska böckerna såsom jag minns att åtminstone ungdom gjorde det för en tio, femton år sedan? Man påstår ju, att det skulle gått öfver. Jag vet inte. Tiden bjuder visserligen mycket att tänka på, också åt ungdomen, inte bara skönlitteratur, och säkert är nog, att böcker och författare numera underkastas en vida fränare kritik af hvar och en än förr. Den gamla andakten är borta, laterna ha i alla fall förändrats, och den gyllene tid är blifven historia, då t. ex. en Heidenstam, en Leverlin, en Per Hallström skredo fram på stigar nästan utan törnen och hyllades — om icke med så stora upplagor, ty publiken var i alla fall mindre än nu, så mycket mer med sympatier, vördsamt intresse, ja, beundran.

Under denna respektfulla epok var det namnet Hjalmar Söderberg först dök upp i den litterära dagens ljus, och denne "en herr Söderberg", som C. D. af Wirsén uttryckte sig, blef snart nog att räkna bland läsekretsens främsta favoriter. Men det hade kommit något nytt till favoritskapet: det blef debatt kring den nyes böcker, det kom inte bara förfjusning med i spelet. Väl blef han genast adopterad i de vedertagnas och firades krets, men icke dess mindre började med honom gry ett annat, ett oroligare, mindre olympiskt skede, hvilket vi ännu kalla vårt eget, och där Hjalmar Söderberg visserligen inte längre i dag är en af de unga, men där han likväl alljämt är aktuell — och där han förblifvit favorit!

Till grund för detta ligger en särskild, outslitlig ungdomlighetens gåfva. Man må nämna Hjalmar Söderberg trött, epikuré, skeptiker så mycket som helst, och han må själf säga och tänka, att ungdomen är bäst, när den försvunnit, trollspöet, som förlänar honom hans tjuskraft är dock till sist hjärtats innersta, naiva, ömsinta friskhet. Hankarnas stora värld har han varit förespråkaren för det sunda vettet, och det händer ju att icke ens sundt vett räcker till öfverallt! Men där han inom gränserna för sitt så artistiskt harmoniska temperament släppt sig lös, med sitt älskvärda humör bibehållet i alla väder, med sin medkänsla och mildhet som faktorer, ej mindre än slagfärdigheten och kvickheten, och med sin säregna absoluta naturlighet, där har han blifvit oemotståndlig och unik. Hans form har förblifvit fri från all högfärd, präglad allt intensivare af den medfödt klokes vänliga filosofi, hvilken här är alldeles artskild från hvarje blaserad likgillighet.

Mycket karaktäristisk för många af författarens egenskaper är den nu utkomna volymen Den talangfulla draken, tionde i ordningen, ifall man förbigår omtrycket Valda sidor. En jubileumsbok alltså, om man vill! Dess innehåll består af småhistorier, af kåserier, mer eller mindre välgående, alltid roliga, af en ofantligt lustig saga, så äkta Söderbergsk i sin men och harmlösa form, samt slutligen af enakts-skådespelet Aftonstjärnan, hvars uppförande på Intima teatern häromåret stockholmarne kunna minnas såsom en ganska sällsynt fin teaterkväll. Det skulle föra mig för långt att ingå i detaljer. Den skara trogna Hjalmar Söderberg aldrig förlorat skall följa honom också i denna senaste bok och

Intet svenskt hem,

som vill stå i kontakt med vår samtids ledande kulturella krafter på olika områden kan undvara

IDUN för 1914.

"Det kvinliga framåtskridandets specialorgan, en tidning, som bringar och väcker idéer öfverallt dit den når, som på allvar tagit uppgiften att af allt man bringar till offentliggörande utvälja det bästa" — för att citera en Stockholmsstidnings nyligen gjorda uttalanden om.

IDUN

illustrerad tidning för kvinnan och hemmet, på hvilken ni därför genast bör prenumerera.

njuta, liksom någonsin förr, fägnaden af hans goda sällskap och underhållningen af hans ord.

Har tiden förändrats och läsekreisen blifvit mindre tacksam, så drabbar detta tyngre än någon annan den debuterande författaren. Han har svårt att göra sig hörd, ingen går honom till mötes, ingen räcker handen först, om han icke genom särskildt framträdande egenskaper ovillkorligt tvingar därtill. Det är af dessa skäl icke sannolikt att Snickare Logren af Axel Ideström, hvilken, om ej precis debutant, dock är föga känd, skall förmå göra sig i någon starkare mån gällande. Den röjer intet egendomligt gemyt, ingen patetiskt eller poetiskt burens lifsåskådning, och dess ämne liksom dess titel äro föga sensationella. Men bland åtskilliga böcker ur massan anser jag mig med godt samvete kunna rekommendera denna enkla och redbara, ganska spännande och väl hopkomna "berättelse om en arbetarfamilj". Ideström ser icke arbetaren ur klassynpunkt, ehuru naturligtvis frågan om dennes ställning i samhället beröres, eftersom frågan om denna ställning med dess ständiga osäkerhet alltid i en arbetarfamilj måste vara rätt brännande. Men eljes har författaren slagit sig till ro i sin miljö, som han känner väl, och för honom äro människorna framför allt människor, utan vidare. De ha sina bekymmer och glädjekällor, helg och söcken, och han tar del i allt, intresserar sig ständigt och lyckas i uppsåtet att meddela sin sympati åt läsaren. På detta vis har hans bok blifvit roande och bra, visserligen ej burens af konstnärskap i djupare mening, men också välgörande pretensionsfri och väl värd att lägga märke till och läsa.

Pretensionsfri kan man inte egentligen kalla Kärlekens ansikten af Ellen Lundberg-Nyblom, en roman om en ung svenska, som blir gift in i den italienska eleganta världen och som där gör en del frista erfarenheter om kärlekens väsen, uppfattadt på helt olika sätt som det är af henne själf och af alla de andra, bland dem dess värre hennes egen man, den ganska demoniske greffen med redan två äktenskap bakom sig, utom äfventyr.

Jag vågar säga, att jag sällan läst en bok,

som gjort ett mer konventionellt intryck än denna. Uppfattning af lifvet och dess makter, af människorna, deras psykologi såväl som det måleriska hos dem, allt bär prägeln af något man sett, man hört, man läst förut. Icke heller språk och stil röja ett ögonblicks lust efter egna uttryckssätt, låt vara utan en originalitetssträfvän, hvilken naturligtvis lika litet vore att rekommendera, om omotiverad inifrån. Att människorna samliga äro valda ur den konventionellaste, den af societetssynpunkter mest obönhörligt begränsade sfär, stannar jag icke vid. Denna sfär kan konstnärligt utnyttjas liksom hvarje annan och liksom hvarje annan ge stoff till mästerverk. Men fru Lundberg-Nyblom har haft intresse blott för en enda sak: att föra fram sin hjältinnas kraf på en kärlek, lidelsefull och osinnlig, alluppslukande och osjälvisk, det största och enda, förmodligen det oåtkomligaste på jorden.

I detta kraf, i denna drift har boken sin förtjänst och sin skönhet. Lätt åtkomliga äro ej heller dessa goda egenskaper, det är sant, men när man väl funnit dem och därvid känt sin värmegrad stiga, önskar man lifligt, att författarinnan sofrat och planlagt sitt stoff åtskilligt strängare. Det som brister henne i personlig pregnans hade då ersatts af åskådligheten, och hennes bok hade kunnat bli något mer än en litet fladdrande, stundom en smula kokett förströelse-roman. Man får förnimmelsen af att här gifvits afsevärdt mindre än som verklig kunde varit möjligt, om ingen möda skyllts för att nå fram till de innersta resurserna. —

Till grund för romanen På egen hand af Rosa Fitinghoff ligger också en fin tanke: en ung kvinna, ensam i världen, råkar ut för en lebemann af vederlagen typ, tjusande, omotståndlig, melankolisk. Också här finner man, att de båda ha en mycket motsatt uppfattning af hvad som menas med kärlek, och lebemannens uppfattning befinnes vara baserad på föregående erfarenheter af tarfligaste slag. Kvinnan reagerar däremot, och så reagerar han i sin tur mot hennes reaktion och drar sig tillbaka. Men när han därefter faller till föga och ångerköpt kommer igen, är det hon som säger, att nu måste vi pröfva oss på allvar först. Kan-ske äro vi ohjälpligt så olika, att det aldrig i lifvet kan gå ihop!

Tyvärre motsvarar bokens form på inga vägar den fina tanken, och med all önskvärd välvilja för en ung försökerska, kan jag inte säga annat, än att hon alldeles tagit sig vatten öfver hufvudet. Det är dessutom af första nödvändighet, ifall man önskar framträda offentligt i bokform och bedömas som en författare bland de andra, att man lär sig skriva felfritt. Här talar jag icke alls om någon personlig formgifning, som man torde förstå, utan rätt och slätt om vanlig språklig ans, hvilken ingen bör tillåta sig själf att förbise.

MARIKA STJERNSTEDT.

LUKASGILLET I LUND, DEN BE-kanta sammanslutningen af konstnärer, konsthandverkare och andra konstintresserade, som med det bästa resultat arbetar för konstillivets höjande i Syd-Sverige, har i dagarna utgifvit sin gillespublikation "Finn" — om vi ej misstaga oss, den tredje i ordningen sedan gillet's tillkomst. Den ståtliga volymen, som redigerats af professor Ewert Wrangel, bär ett alligenom no-

PANTERKÄNGAN
för Damer och Herrar,
med Korksula och Skinnfoder.

Bästa **Vinterkänga** mot kalla fötter.
Dessa våra **Kängor** ha vunnit stor efterfrågan.
Pris endast **18 kr.**
A.-B. Ivar Sandberg & C:o,
Södra Hamngatan 9, Göteborg.
Rekvistitioner exp. mot efterkräf.

Alla thevänner måste pröfva
Kobb's Zaryana Thé.
1/4 kg. bleckburkar 1.50. 1/8 kg. paket 0.75.
Till salu i alla finare speceriaffärer.

Sånger om
Julen

af Matts Magni
Granström

I. Tända granar.

Nu lysa granarna, och klar i glansen
af barnaögon stiger släktens saga
ur seklerna, och andehänder taga
i våra händer, dansa med i dansen,
och själfva sorgen, som låg kall och frusen,
står ljus och jublar mellan julgransljusen.

Nu sprutar högt en fors i skum och larmar,
och julens ljus i nakna apalar hänga,
en moder ler och barnaröster klänga
sig varmt om leendet som mjuka armar;
men stänken strömma hän, och trädet gömmer
den samma sommardröm, som modern drömmer.

Så slut då dörrarna om hemmets lycka,
och bind som smycken öfver bohagstingen,
som gyllene länkar om familjeringen
din kärleks ord, nu medan du kan trycka
än dina käras händer; se, som vindar
så fladdra viljor utom hemmets grindar.

Nu öfver skogens svarta fjäderhanar
och fältens raphöns står den höga natten,
och gladt i glada stugor klinga skratten,
och fötter stampa takt kring fända granar,
och rutorna mot mörka öden blomma,
men tidens hvardagsvägar ligga tomma.

II. Natten af heliga nätter.

Nu lyser af nätter ett högt och sällsamt sken
öfver stjärntysta världshaf och länder,
det lyser öfver skogar med blom på hvarje gren,
det lyser öfver fält af konvaljer och syren,
och i ljus och i själar det tänder.

Det lyser så sällsamt, och klart det klingar ner
i smekande klara stråltetter,
det blossar upp och lågar i lafvar och i ler,
det fyller palats och fattiggrå kvarter
med skenet af heliga nätter.

Nu blommar i stallarna gråa krubbors hö,
och skogarna gå fända utan like,
och klara under rymden ligga isfjäll och sjö,
och öfver alla vidder stå konvaljer utaf snö,
konvaljer öfver Sveriges vida rike.

III. Juljus.

Upp öfver rinnande
tid och aning
stiger en brinnande
vilja på spaning —
evigheten kring slugornas bord.
Gnista från frysande
människors härdar,
du är en lysande
värld ibland världar,
du är ett ogripbart sken i ett ord.

Stjärnorna väfva om
oss sina öden,
tysta de sväfva som
fankar kring döden —
evighet i en torfva af jord...
Vilja ur tigande
svarta vatten,
du är en stigande
stjärna i natten,
du är ett ogripbart sken i ett ord.

IV. Natten öppnas.

Rymderna ligga som sommarblåa vatten
med dansande solljus på.
Nätterna ligga som rymden högt i natten,
rymden, där kärleksljusa människoviljor
som findrande stjärnor gå.

Sken i natten från Ras och Bramas fester
och Betlehems låga gråa fjäll,
sken från de lundar, som Tors och Odens präster
färga med blod, medan norrskenet lågor
slå upp öfver fjärranfjäll,

steg i dansen och steg mot höga, branta
och isade alper utaf fro,
fankar som trått mot det fjärran obekanta,
doldaste kärlek i lifvets storm och buller —
det är stjärnor i rymdernas ro.

Nätterna växa, och det höga hvalf, som glänsar
af själarnas jubel och sår,
ljusnar af viljor, och aningens gränser
vidga sig omärkligt öfver de vägar,
där människorna strö sina år.

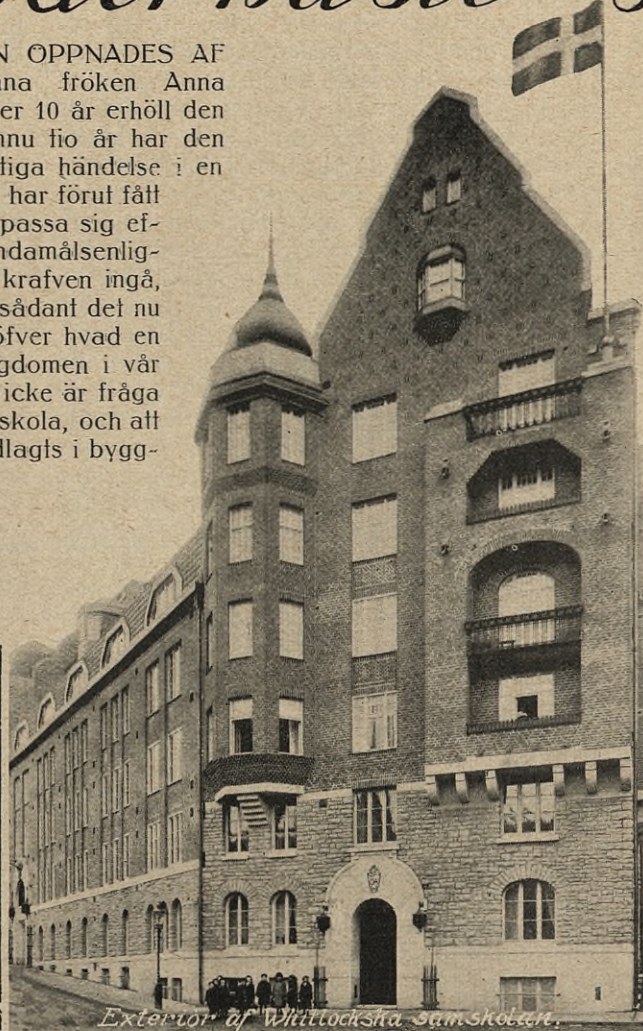

Vår modernaste samskola.

DEN WHITLOCKSKA SKOLAN OPPNADES AF sin nuvarande föreståndarinna fröken Anna Whitlock för 20 år sedan. Efter 10 år erhöi den dimissionsrätt och nu efter ännu tio år har den kommit till den stora och viktiga händelse i en skolas lif, då den får ett eget hem. Skolan har förut fått anpassa sig för lokalen, nu får lokalen anpassa sig efter skolan och dess behof. Den högsta ändamålsenlighet, i hvilken de estetiska och hygieniska krafven ingå, är eftersträfvad och uppnådd, och verket, sådant det nu slår färdigt, utgör ett vackert monument öfver hvad en läroanstalt kan bjuda den uppväxande ungdomen i vår tid. Och man bör då icke glömma att här icke är fråga om ett statens läroverk, utan om en privat skola, och att hufvudparten af den halfva miljon, som nedlagts i byggnaden sammanskjutits af enskilda aktieägare. Skolans arkitekt har varit hr G. Hagström, som med stort intresse ägnat sig åt arbetet, byggnaden har utförts af byggnadsingenjörerna E. Ljungqvist och E. Larsson. Sådan den nu reser sig med sitt lysande gröna tak vid den i ny glans uppståndna Eriksbergsgatan är skolan dock ytterst en enda persons verk, fröken Whitlocks, man torde kunna säga det utan att otillbörligt förringa de samverkande krafternas insatser. Skolan bär också en mycket individuell prägel, vidt skild från hvad åtminstone undertecknad alltid förbun-

dit med begreppet skola. Där finns till en början fantasi öfver den, och man kan godt förstå att eleverna vid denna hösttermins början lyckte sig flytta in i en rolig saga.

Klassrummen äro inbjudande med sina glada färger, sina blommor på katedern och i fönstren. De hälsömmade linnegardinerna bidraga till den hemtrefliga prägeln. I den lilla blomsterslingan, som vanligen pryder kläsens schema, läser man ut en sinnrik symbolik af den anda, som lefver inom skolan. De trisla skolkorridorerna ha ersatts af rymliga hallar, prydda med konstverk och växter. Där få eleverna samlas under rasterna och väggfasta bänkar erbjuda trefliga sittplatser. För gymnasiet finnes dessutom en annan promenadplats, nämligen takterassen, som när den tiden kommer, skall bli en blomsterpergola. De yngre barnen ha sin egen lekplats. Förutom klassrummen finnas särskilda rum för alla specialstudier. Så ha vi kemiska och fysiska laboratorier med den allra modernaste inredning, ett biologirum, full af skatter, med en

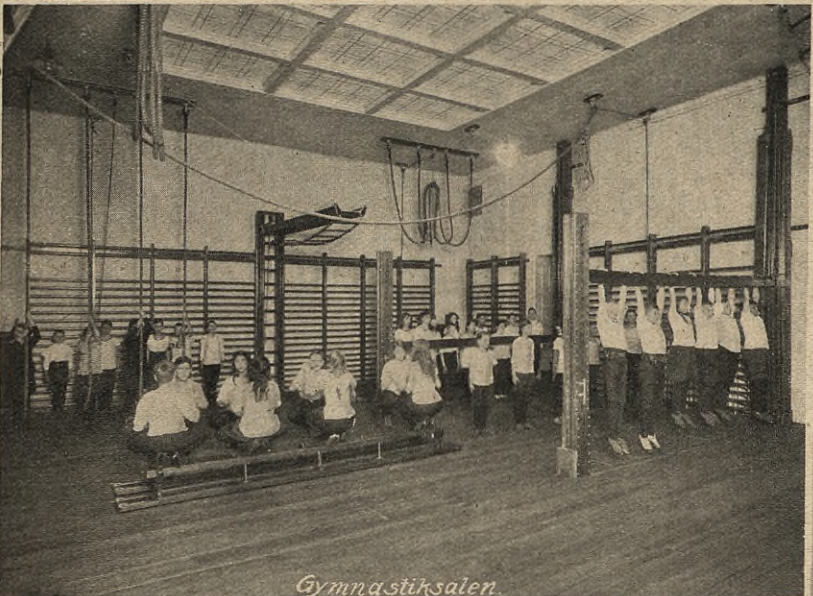
Exterior af Whitlockska samskolan.

En biologisk lektion.

I kemiska laboratoriet.

Gymnastisalen.

Biblioteket.

liten särskild utbyggnad för växtfysiologiska försök, bokbinderi och slöjdsal, en sysal med tillhörande pressrum och profrum, skolkök och gymnastiksal. Det vackert inredda biblioteket, där skolans lärjungar få lära sig handskas med böcker, lifa till dem för uppsynningar, är fröken Whitlocks älsklingrum. Det är också här vi valt att fotografera henne.

Öfver allt in i minsta detaljer märker man spåren af den praktiska handen och den vakna känslan för hvad som är vackert. Samlingssalen, belägen i jordvåningen, är vackert dekorerad i freskomålning. Endast ytan öfver katedern är ännu tom, men då Anna-dagen medförde en present på 2,000 kr. skänkt med tanke på hörsalen, torde Whitlockska samskolans elever icke alltför länge behöfva se på den hvita ytan i fonden.

Lärarepersonalen har ett vackert kollegierum i samband med fröken Whitlocks och rektor Tiselius' mottagningsrum och med ett litet frukostkök, som säkert är mycket uppskattadt.

Huset är tilltaget mycket rymligt för skolan att växa i, det är beräknadt att rymma mellan 4- och 500 elever.

Alla vänner af skolans bärande princip: samundervisning för gossar och flickor, och af den pedagogiska uppfattning, som präglar all uppfostran inom skolan, måste önska att nästa milstolpe, när de nya kläderna blifvit lagom, må vara passerad långt före nästa tioårsperiods utgång.

E. W.

(Forts. Spalten om böckerna.)

belt vittnesbörd om gillels konstnärliga läggning. Några af de yppersta pennorna i den litterära Skånekretsen såsom Paul Rosenius, Hans Larsson, K. G. Ossian-Nilsson, Anders Osterling, Fredrik Böök, Fredrik Vetterlund, Axel Ahlman samt utgifvaren själf m. fl. ha lämnat intressanta bidrag i prosans eller versens form, medan bildkonsten och konsthandverket representeras af ypperliga reproduktioner efter skånekonstnärerna Axel Ebbe, hvars graciösa skulpturverk "Lättare än luften" vi tillåtit oss afbilda på detta nummers första sida, Per Gummeson, Ernst Norlind, Fredrik Krebs, Sven Bengtson m. fl. Såväl det litterära som det illustrativa materialet kännetecknas af en hällels fyllighet och en tonens själfullhet, torde förskaffa publikationen spridning öfver i hemprovinsen, utan öfver hela vårt land. Det är en viss gren af Skånekulturen — den estetiska — hvars strålar här löpa samman som i en brännspegel.

Ett annat verk, som torde kunna påräkna ett lifligt intresse hos den litterärt intresserade publiken, är "Tegnérska släktminnen och ungdomsbilder" af professor Ewert Wrangel, nyligen utkommet från Wahlströms och Widstrands förlag.

Den framstående Tegnérkännaren ger här på en ingående källforsknings grund dels en öfversiktlig framställning af Frithiofsångarens härstamning — man får följa hans skaldebegåfnings ursprung bort genom tiderna till morföräldrarna prästen Elof Seidelius och hans maka, den högt begåfvade Anna Lisa Forsell-Seidelius — dels skildringar från skaldens barndom, uppväxt och börjande Lundavistelse. Det fagra värländska landskapet omsluter medlemmarne af dessa intressanta släkter, hvilkas namn: Tegnér, Geijer, Myhrman, Lagerlöf o. a., brinna med klart sken i vår kultur. Man kommer åtskilliga af dem nära och man får framför allt ett lifligt intryck af Tegnér själf och af hans

gryende storhet som diktare. I skildringen af Näset, där Tegnér's barndom förflöt, påvisar professor W. med mycken finhet, hur de tidigt mottagna naturintrycken från den sago-rika bygden sedan omsmälts och ingått i hans större poetiska verk. Den lifliga framställningen med sina många belysande citat, bref och dikter samt de vackra vyerna af gamla värländska herrgårdar, som införts i texten — allt bildar ett fängslande brottstycke ur den af purpur och nattmörker färgade lefnadssaga, som blef Esaias Tegnér's.

— Spanien är ett tämligen okänt land för flertalet svenskar. Och dock lär det, enligt utsago från dem, som besökt det, ha minst lika mycket af intresse att erbjuda den vetgirige och skönhetsförstående turisten, som någonsin Italien. Men den, som ej har tid eller råd att göra en så lång utflykt och ändå vill taga kännedom om morenas gamla rike, kan göra det under mycket angenäma omständigheter genom att köpa och läsa Oscar Engströms nyligen utkomna "Tjugu år i Spanien". Författaren, som i egenskap af massör vistats hela två decennier där nere och därigenom haft tillfälle att se det spanska lifvet på mycket nära håll, är en pigg iakttagare och en liffull skildrare, som man med nöje lyssnar till. I raska linjer ger han Madrids egenart som hufvudstad, berättar hur det går till å ett spanskt pensionat, skildrar prästerskap och munkväsende, skänker en inblick i landets historia och i de politiska tilldragelserna under förmyndarstyrelsen o. s. v. allt i en underhållande form. Af det nu regerande konungahuset ger han en mycket intressant framställning, stödd på författarens egna iakttagelser, samlade under det han utövat sin praktik vid Madrids hof. Arbetet, som prydes af ett antal goda illustrationer, utgöra en lika instruktiv som uppriskande lektyr och bör ej förbises i julens litteraturflöde.

För vänner af historisk läsning påpeka vi samtidigt "Nyköpingshus", hvari författarinnan, Lina Lagerbielke, förut känd genom person- och kulturhistoriska teckningar, i romaniserad form framställer 1500-talets Sörmland och hvardagslifvet på hertig Karls residens, det gamla Nyköpingshus. Någon originellare syn på sitt stoff har författarinnan näppeligen, men hennes skildring gör ett vederhäftigt intryck och saknar icke historisk stämning. Ett antal vackra och ganska sällsynta porträtt smycka texten.

E. H-N.

ELIN WAGNERS ROMAN, HELGA WISBECK, praktiserande läkare, har utkommit i tredje upplagan, femte tusendet.

Äkta spetsar.

En kort historik af ELISABETH THORMAN.

Stockholm — P. A. Norstedt & Söners förlag.
Pris kr. 2: 25.

VETANDE OM SPETSAR ÄR EN liten vetenskap för sig. Hittilldags har man måst studera sig till något af detta vetande genom franska, tyska eller engelska böcker. Man har kunnat lära rätt mycket om utländska spetsar, men alls intet om de svenska. Vetande om svenska spetsar har endast existerat genom spridda artiklar, anteckningar och muntliga meddelanden lokalt spetsintresserade emellan, styrkt genom byte af profver och fotografier.

Och så kommer äntligen en svensk bok, kortfattad visserligen men förträfflig, om Äkta spetsar, både utländska och svenska.

När Elisabeth Thorman ger oss denna bok, är det alldeles säkert därför, att hon önskar i mångas sinnen väcka intresse för kunskap om äkta spetsar — denna så särdeles rika och fina och så litet kända del inom det textila området. Ett sådant intresse bör verka förfinad smak, och äfven vara mäktigt nog att verka bestämd motvilja mot den farfliga, maskingjorda lyx, som kallas oäkta spetsar. —

Fröken Thorman ger i sin bok mycket, som alltid när hon skriver om något, som hon känner varmt för. Först en ganska omfattande och kraftig öfverblick af spetsarnas historia; också i den mening deras historia är sammanflätad med verklig historia. Hon följer spetsen, sydd som knypplad, från dess hemland Italien genom flera länder och genom olika tider och visar, hur den länkat sig samman med kulturen i öfrigt, och hur den till sist nära nog fick dråpslaget genom maskindustrien.

Från de utländska spetsarna öfvergår hon sedan till de svenska, då främst de fina, luftiga Vadstenaspetsarna, deras härstamning och utvecklingsperioder och deras inflytande på öfriga svenska spetsar.

Hennes värme tyckes stiga när hon berättar om dessa senare säregna, något tyngre och kraftigare spetsarter, som på ett så trohjärladt sätt frodats i skilda landsänder och ändå förmått bevara spåren af de olika tidskedena. Hon talar om den olika knypplingen i Dalarne, Hälsingland, Blekinge.

Hvar och en som har något intresse för saken borde passa på. Boken är vacker och smakfullt utstyrd, full af väl valda spetsfotografier, särskildt lämpade för jämförande studier.

Den Baltiska utställningen i sommar kommer säkerligen att ge ett enastående tillfälle att studera det bästa, som finnes från hvarje diihörande område — och uppblomstringen de senare åren borgar nog för en särskildt vacker samling spetsar. —

Vore det då ej stor skada att gå ovetande förbi sådana nutidsskatter af nordisk odling? Gagnäf i december 1913.

OTTILIA ADELBERG.

Ungdomslitteratur.

PÖR DE ALLRA MINSTA KOMMER säkert den nya upplagan af den odödliga Pelle Snusk, där han går och står precis som i föräldrars och farföräldrars barndom, att bli en högt älskad julklapp. Ty barnsmaken är nu en gång sådan, att Pelle kan ta upp täflan med äfven de allra vackraste bilderböcker. Priset, 3 kr., borde väl emellertid kunnat nedbringas. — I andra upplagan föreligger I. Arosenius "Kattresan", som äfven den i hög grad tjusar smättingarna — men riktigt små skola de vara. Redan 6 å 7-åringar sentera ej längre genren.

Två sagor i praktupplaga, "Lasse min dräng", berättad af Djurklou, och "Stor-Klas och Lill-Klas" af Andersen, ha utkommit från Norstedts förlag. Den förre är illustrerad af Hj. Rhenström och bjuder på ett antal levande, konstnärligt utförda bilder i färgtryck, något af det vackraste och mest intressanta julens barnböcker ha att uppvisa. Utsökt fina och vackra äro också illustrationerna i "Stor-Klas och Lill-Klas", utförda af B. Hillgren. Hur skola ej särskildt färgtrycksplanscherne med sin lätta och klara luft tilltala barnen! Emellertid kan man ej låta bli att fråga sig, om ej sagor med mindre robust motiv skulle lämpa sig bättre för konstnärens ritstift — saftig humor synes han ha svårt att finna uttryck för.

Granna, klara färger är det utmärkande för Hilding Nymans 16 färgtrycksplanscher till Felix Körlings "Kisse Misse Måns och andra visor". Det är sannerligen ej liten valuta man erhåller för 75 öre: 16 glada, friska, i barnslig ton hållna visor med ackompanjemang till och så en hel bilderbok! — Att man i musikaliska hem med jubel skall ta emot den nya samling "Sjung med

oss mammal" som fru Alice Tegnér gifvit ut till julen behöver knappast sägas. Häftet innehåller 19 förtjusande, melodiösa små visor med texten hämtad från olika håll. Stålig och vacker är "Fosterlandet" med Axel Lundegårds enkla och gripande ord, som förtjåna att bli kända och älskade i hela landet. Ledsamt nog har Bärina Hallonhätta, visor med text af Astrid Gullstrand, musik af Alice Tegnér och en serie akvareller af Brita Ellström först i ombytningsögonblicket kommit mig tillhanda.

De sedvanliga jultidningarna återkomma: Från Svensk läraretidnings förlag Jultomten och Tummeliten, från Folkskolans barnbidnings Julklappen och från Ahlén & Åkerlund Julboken.

För illustrationerna ha alla de tre förlagen anlitat våra främsta krafter. I Jultomten lägger man särskildt märke till Elsa Beskovs fullkomligt dräpliga illustrationer till den gamla leken "Där gingo två gubbar i snöfall..." Julklappen har en förtjusande omslagsteckning af Brita Ellström, och Julboken har af Bruno Liljefors "Svanor i vassen", en tafla, som kommer att göra sig förträffligt på barnkammarväggen. I samma tidning har Aina Masolle författat en vaggvisa från Dalarna med karaktäristiska dalmålningar. — Lustigt nog har såväl Jultomten som Julklappen i år kommit att samtidigt illustrera den gamla folkvisan "De två konungadöttrarna". Gunhild Facks (i Jultomten) är måhända gladast och mest lättfattlig för barnen, under det att Ulla Hagström Erikssons (i Julklappen) måhända är mer genomförd konstnärlig. Textbidragen i såväl de nu nämnda tidningarna som i de på samma förlag utgifna julböckerna — på Svensk läraretidnings förlag: Fågel blå, Silfverhvit, Sagas julbok och Titteliture, på Folkskolans barnbidnings förlag: Guldslottet, Rosengull, Riddaren af guldkorset, Tummelott, Lilleputt och Trisse samt på Ahlén och Åkerlunds förlag Bland tomtar och troll, Sagoprinsen Putte — utgöras som vanligt af sagor och en och annan verklighetsberättelse. I Fågel blå lägger man särskildt märke till den indiska sagan Fiskarprinsen af Karin Jensen, Borgarby krona och krans af A. Tengström samt den lustiga När trollen spelte i Mörksa skog af Walter Stenström, i Guldslottet till Palatsets dotter af Julia Svedelius samt Féernas gudbarn af I. Oterdahl. — Sagans julbok utgör ett till större delen lyckadt försök att i sagans form meddela kunskap om naturen. Ett synnerligen godt uppslag föreligger från Sv. läraretidnings förlag i två små häften Skuggbilder. — Kalendern Bland tomtar och troll, som vanligt ypperligt illustrerad af konstnären John Bauer, har en utomordentligt fin och stämningsfull berättelse af E. Eliasson från striden mellan hedendomen och kristendomen, hvilken kanske emellertid ändå bättre skulle försvarat sin plats i en jultidning för vuxna. "Bortbytingarna" af H. Nyblom är riktigt rolig och likaså Vilhalm Nordins "Kvarnarnas kvart". — För något större barn — både gossar och flickor — kompletteras de nu nämnda jultidningarna på ett ypperligt sätt af Scouttidningens julnummer, Ungdomens jul. Den innehåller bidrag af bl. a. ingen mindre än Selma Lagerlöf, hvars berättelse "Artilleristen" bestämdt kan sägas utgöra vår scoutlitteraturs pärla. Den borde läsas högt i alla hem, där det finnes ungdom. Afven Mari Mihis bidrag, "Uggelskriet", står konstnärligt högt och är ytterst spännande.

Af barnbiblioteket Saga på Svensk läraretidnings förlag ha till julen utkommit fyra 1-kronas volymer: "Den heliga Genoveva", "Lilla Nelly", Pärlhalsbandet och Tyska folksagor. — Den gamla vackra Genoveva-legenden, så kär för gångna generationer i den ytterst anspråkslösa dräkt den då bar, har i bearbetning af H. Wendell och Hugo Gyllander och illustrerad af E. Berggren blifvit en både vacker och rolig barnbok, som säkert kommer att göra djupa intryck på de små läsarna. — Lilla Nelly är intet mindre än Dickens odödliga, på sin tid hela England intresserande "Den gamla antikvitetshandeln", dock i stark förkortning. Visserligen är det Hugo Gyllanders skickliga och pietetsfulla penna, som gjort bearbetningen, och säkert kommer "Lilla Nelly" att bli en mycket älskad, många gånger omläst och af fårar öfvergjuten berättelsebok — men Dickens är det icke. Man återkommer till den många gånger gjorda frågan, om det verkligen är så brått med att låta barnen få göra bekantskap med världslitteraturens yppersta alster, att de icke kunna vänta, till dess de äro i stånd att tillgodogöra sig dem i ostympadt skick. — I Ellen Lundbergs "Pärlbandet" fäster man sig särskildt vid den gripande berättelsen Syskon och sagan om Ringen, som tvång fram sanningen!

Tyska folksagor af Sigrd Elmblad slutligen innehåller en samling friska, fantasimättade sagor, lyckligt fria från banalitet, som eljes så ofta möter i vår tids många fabricerade sagosamlingar.

Den obetingadt vackraste svenska sagobok, som kommit ut till julen, är Anna Wahlenbergs och Aina Masolles Sagornas folk (Ahlén och Åkerlunds förlag). Den innehåller ett tiotal fina, friska sagor med äkta stämning öfver sig. Frestande vore att närmare gå in på dem, men utrymmet tillåter mig endast att nämna "Det underbara nystanet", näpen och förtjusande i all sin enkelhet, den nog så uppförande "Dukaten" och den lustiga "Stumpebrunte". — Aina Masolle har, synes det mig, aldrig nått så högt som här. Illustrationer och text bilda tillsammans ett så betagande helt, att även vuxna människor kunna ha mycken glädje af boken. — Soliga sagor af V. Nordin, vackert illustrerad af Gerda Tirén, göra verkligen skäl för sitt namn, ty soliga äro de, och glädje förkunna de. Särskildt tilltalande, åtminstone för vuxna, är "Hur tallarna finga ljus". Man är emellertid förvånad att bland dessa eljes originella sagor möta en så påtaglig Andersen-imitation som "Herrn i hörnet".

"Astralis" af Hanna Cederblom, innehåller fantasirika och ganska vackra sagor, som emellertid bäst lämpa sig för något större barn. — "De fyra sagorna" af farbror Calle är en ytterst obetydlig bok. — A. M. Roos "De sju ljusen" har kommit mig så sent tillhanda, att jag endast hunnit se, att arbetet innehåller en samling smärre sagor, berättelser och visor.

I öfversättning föreligga två klassiska verk: "Gullivers resor" och "Grimms sagor" (Fahlerantz förlag). Swifts odödliga mästerverk forde knappast behöfva någon rekommendation, och då därhän kommer, att "Gulliver" föreligger i en utsökt praktupplaga, torde den väl blifva en af julens mest efterfrågade barnböcker. Priset 3:75, kan väl ej sägas vara för högt för en sådan verklig bokskatt.

Då en mer fullständig samling Grimm-sagor länge saknats i bokhandeln, blir man glad öfver att nu få en sådan i en på det hela god öfversättning. Här har man de gamla kända och älskade vännerna sedan barndomen: "Snöhvilt", "Rödluffvan", "De sju korparna", "De tolf bröderna" etc., men man skulle gärna sett, att urvalet varit strängare. Mycken råhet, ja, t. o. m. grymhet i folksagorna är af den art, att barnen ej taga vidare skada däraf, men det djurplågeri exempelvis, som förekommer i "Kloka Hans" är sådant, att man ovillkorligen uppröres däraf. "Kloka Greta" är ju helt enkelt dum och osmaklig, och mindervärdiga äro flera af de öfriga.

Vännerna till Nanny Hammarströms Två myror, som kom ut för några år sedan, bli säkert glada öfver att se en ny bok af denna författarinna. Den heter Tibu Tipp och hans vänner, handlar om en markattfamilj i urskogen och är förtjänstfullt illustrerad af Ing. Uddén. 9-10-åringar kommer boken säkert att i mycket hög grad intressera — för dem bli dessa apor ej så i viss mening obehagligt mänskliga, som de te sig för en och annan af oss.

Hur glad man än är öfver julens många småböcker och häften, så är det ej utan, att man börjar bli rädd för att dessa skola komma att ersätta de riktiga böckerna, som man förr fick se på bokhyllorna i barnens rum: Cooper, Jules Verne, Starbäck, Ingemann t. ex. Småhäftena bilda intet bibliotek, och det är ett sådant barnens småningom skola uppmuntras att skaffa sig. Själfskrifven i barnets bibliotek är naturligtvis Robinson Crusoe. En förträfflig öfversättning af Lennart Ribbing från Defoe utsändes från Billes förlag. — En lämpligare julklapp till historientresserade 12-åringar än exempelvis Ingemanns Valdemar Sejr eller "Erik Menveds barndom", hvilka jämte "Erik Menved och de fredlösa" samt "Prins Otto af Danmark" föreligga i en vackert utstyrd upplaga på Bonniers förlag, har man svårt att tänka sig. — Af andra julböcker med historiskt innehåll märkas Börje Janssens nya Karl XI-bok Konungen kommer med korta, anekdotartade skildringar från denna konungs lif, här dock omväxlande med berättelser om danska krigshjältar, allt i författarens lifliga, hurtiga stil, samt "Sveriges hjältar och riddarsmän", biografier öfver svenska stormän efter Afzelius sagohäfder. Idén till sist nämnda ungdomsbok är god, men i fråga om framställningen och stilen kräves vida mera, om arbetet skall bli populärt bland ungdomen. — I detta sammanhang må ock påpekas den samling förträffliga ungdomsböcker, som Norstedtska förlaget nu sänder ut till ett pris af 1 krona. Det är ej mindre än omkring ett hundratal af volymerna i förlagets bekanta ungdomsbibliotek, hvilka nu på detta sätt bli lättare tillgängliga.

Flickböcker.

Om man än har litet svårt att förstå, att "Lilla mor" af Dorothy à Beckett Terrell utgått som segrare ur en stor pristäflan för flickböcker i England, så medgifver man gärna, att boken står högst betydligt öfver de vanliga engelska flickböckerna och att den är ovanligt rolig. Visserligen när författarinna ej upp till en Eitel Turner i fråga om djup och humor, men boken är så älskvärd och de skildrade ungdomarna så sympatiska, att man med nöje och intresse följer deras kärleksöden. — I öfversättning från norskan föreligga "Små flickornas bok" af Agot Gjems-Selmer och Kiss af Juli Wiborg. Den förra är en liten rar och läsvärd bok, skriven med fru Gjems-Selmers kända raska och lefvande stil, den senare däremot är mycket obetydlig. — Ester Dalström har i år utgifvit Flickan från skogen och andra barn, hvilken emellertid är vida underlägsen den trefliga, friska barnskildring denna författarinna skänkte oss i fjol.

För föräldrar finnas också barnböcker: Gustaf Janssons älskliga skildring Dina barn och mina barn, hvars odygdiga hjältar ha mycket att lära de stora. Till denna grupp böcker vill jag också hänföra "Tryggen" af Chr. Gierlöff, öfversättning från norskan, ty hur vacker och delvis gripande den än är, kan man ur den synpunkten ej anse den lämplig för barn, att den tar dem med i de pedagogiska resonemangen. Men alla, som ha med pojkar att göra, ha glädje af den boken.

Den som vet hvad Nathanael Beskow sedan länge och fortfarande betyder för den af allvarliga spörsmål intresserade ungdomen, är just å dennes vägnar särskildt glad och tacksam öfver den nya predikosamling, Ett är nödvändigt, som nu kommit ut. Enkla, flärdfria, präglade af en etisk höghet och ett ofrånkomligt allvar, äro de ägnade att mana fram allt de bästa hos de unga.

I lifvets skola heter en liten bok af Signe Wester, som håller ofantligt mycket mer, än dess anspråkslösa yttre antyder. Det är en serie morgonböcker, genomandade af en praktisk, vidhäftad kristendom. En synnerligt lämplig julklapp till konfirmander.

MARIE LOUISE GAGNER.

Svenska Nationalföreningens mot tuberkulos Jul- och Nyårsmärke 1913-1914.

LIKHEIT MED FOREGÅENDE ÅR har Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos äfven till denna midvinterhelg utsändt sitt julmärke för året, eller rättare sina julmärken, ty dessa utgifvas denna gång i två upplagor, det vanliga julmärket och det dubbel större s. k. praktmärket. Båda märkena, som äro sällsynt vackra, angifva samma motiv.

Bruno Liljefors, den svenske konstnär, hvars hela konst ger intryck af frisk luft och hvars bilder från skog och haf göra att man andas lättare, har på märket afbildat en hvit svan, som sträcker öfver skummande vågor mot det föresatta målet. Det är af stor betydelse hvem som utfört ett dylikt märke, det vill säga att det, som nu är fallet, är en verklig konstnär, som är upphofsmannen. Det Liljeforska originalets klarhet och friskhet i färgerna och äfven stämningen och kraften ha förtjänat väl kommit med på de tekniskt mycket förtjänstfulla afbildningarna. Ett så konstnärligt utförd märke blir också för det land, där det användes och från hvilket det utsändes, ett kulturmärke.

Centraltryckeriet, Stockholm, har hedern af märkenas reproduktion.

Julmärkets pris är 2 öre; praktmärket betingar 5 öre. Båda märkena försäljas genom alla Sveriges postanstalter, såväl vid postkontor som poststationer.

BÄSTA SNITT.
OMSÖRSFULLASTE ARBETE.
PRIMA TYGER & TILLBEHÖR
ERMÅLLAS I DE FLESTA
BARNBEKLÄDNADSÅFFÄRER I RIKET.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

**Hafre-
Gryn
och
Hafre-
mjöl**

Gyllenhammar

Gif barn den bästa näring och de växa upp till friska människor.

Gif vuxna den bästa näring och de förbli friska till sena ålderdomen.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 21—27 DEC. 1913.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; franska kotletter med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Windsorsoppa med äggstanning; persiljespäckad lammstek med gurka och salader; citronkräm med mandelspån.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; strömmingslåda med stekt potatis; kaffe eller te. Middag: Oxrullader med potatis; lingon; och lök; äppelpudding med grädde.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; skinkomelett; mjölk; kaffe eller te. Middag: Selleripuré med ostkrutong; ugnstekt gädda med pressad potatis.

ONSDAG. (Julafton.) Frukost: Smörgåsbord; bräckkorv och presssylta med stekt potatis och rödbetor; mjölk; kaffe eller te med skorpor utan jäst. Middag: Lutfisk med potatis och gröna ärtor; julgröt med mjölk; smörbakelser.

TORSDAG. (Juldagen.) Frukost: Smörgåsbord; stekt julgröt (rester från julafton) med mjölk; kallt refbenspiäll med lingon och potatis; julöl; kaffe eller te med saffransbröd. Middag: Klar buljong med pastej; gratinerad sjötunga med pressad

potatis; stekt rensadel och julsinka med legmyer och potatiskroetter; smörtårta.

FREDAG. (Annandag jul.) Frukost: Smörgåsbord; chateaubriand med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med tunna kax. Middag: Grönkål; färserad kalvbringa med grönsakspastejer; klenäter med sylt.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; panstek säll med potatis; kaffe eller te. Middag: Fläskkorv med rotmos; riskroetter med kompost.

RECEPT:

Franska kotletter (f. 6 pers.). 250 gr. magert, färskt svinkött, 2 msk. stötta skorpor, 1 ägg, 1 dcl. grädde, 2 dcl. vatten, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 1 msk. fint hackad persilja.

Till panering: 1/2 kpk. stötta skorpor.

Till stekning: 2 1/2 msk. smör, 1 1/2 dcl. buljong eller vatten.

Beredning: Köttet torkas med en duk urvriden i hett vatten, skäres i bitar och drifves 6 gr. genom köttkvarn. Ägget vispas med grädden och vattnet och de stötta skorporna läggas däri. Skorpblandningen tillsättes litet i sänder i färsen, som arbetas 1 tim. Den afsmakas därefter väl med kryddorna samt den fint hackade persiljan och får stå till följande dag.

Färsen röres då 15 min., formas till aflängt runda kotletter, som vändas i stötta skorpor och stekas vackert bruna i smöret. — Pannan vispas ur med litet buljong och säsen hålles öfver kotletterna. De serveras med stekt potatis som frukosträtt.

Äppelpudding med grädde (f. 6 pers.). 5 dcl. äppelmos, 25 gr. sötmandel, 4 dcl. tjock grädde, 6 blad gelatin, 3 msk. kokande vatten, till gelatinet.

Beredning: Äppelmoset bör vara passeradt, ganska fast och lagom sött. Mandeln skällas, torkas väl i ugnen, drifves genom mandelkvarn och blandas med äppelmoset jämte den till hårdt skum slagna grädden. Sist tillsättes det sköljda och i det kokande vattnet upplösta gelatinet, som bör vara afsvalnad. Massan fylls i vattensköljd och sockerbeströdd blickform och får stå på is omkr. 3 tim. När puddingen skall serveras, lossas den med en spetsig knif rundt formens kant och uppstjälpes på tårtskål. Garneras, om så önskas, med frukt och biskvier.

Kokt lutfisk (f. 6 pers.). 2 1/2 kg. lutfisk, 5 msk. salt (75 gr.), 1/2 lit. vatten.

Beredning: Den väl urvattnade fisken skäres i stora bitar och köttet skäres från skinnet. (Skinnet skrapas väl, torkas och användes till klar-skinn.) Fisken lägges hvarfvis med saltet i en fiskhandduk, som därefter knytes ihop. I en rund kastrull hålles vattnet, ett tefat eller en tallrik lägges i upp och nedvänd. Vattnet får koka upp, knyttet med fisken lägges på tallriken och fisken får sakta koka 15—20 min., eller tills den blir lagom mjuk. Knyttet lägges i ett durkslag, fisken får rinna af, stjälpes upp på karott och serveras med malen kryddpeppar, mjölkksås och skiradt smör samt gröna ärtor och potatis.

Julgröt (f. 6 pers.). 2 dcl. karolina-risgryn (2 hg.), 1 1/4 lit. vatten, 75 gr. smör, 4 dcl. tjock grädde, 1 msk. salt (15 gr.), 1 msk. socker (15 gr.).

Beredning: Risgrynen sköljas, skällas, påsätts i kokande vatten och få koka, tills de äro mjuka eller omkr. 1 tim. Då tillsättes det kalla smöret och den till hårdt skum slagna grädden, hvarefter gröten upphettas, men den får ej koka. Gröten afsmakas med salt och socker och serveras med god mjölk.

Stekt, späckad rensadel (f. 6 pers.). 2 kg. korthuggen sadel, 3 lit. skummjöl eller drika, 1 1/2 hg. späck, 1/2 msk. salt (8 gr.).

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 3 dcl. buljong, 3 dcl. grädde eller god mjölk.

Beredning: Om steken är frusen, bör den ligga i mjölk eller drika, tills den är nätt och jämt upptinad. (Är den ofrusen, tvättas den mycket noga med en duk, doppad i hett vatten, och bultas med en fuktig köttklubb.) Steken torkas väl, alla hinnor putsas noga bort, hvarefter sadeln späckas tätt med fint skurna späckstrimler, doppade i saltet. Smöret brynes i en stekgryta, sadeln lägges i med köttisidan ned och brynes vackert, hvarefter den vändes och spådes, först med den kokande buljongen, därefter med den kokande grädden eller mjölken, och får steka med tätt slutet lock, tills den är mör eller omkr. 2 1/2 tim., hvarunder den öses öfver omkr. 10 min. Sadeln lägges upp på varmt fat, köttet lossas nätt på båda sidor om ryggraden, lägges på ett skarbräde och skäres tvärs öfver i vackra skivor, som åter sammanläggas på sadeln, så att den ser hel ut. Garneras med brynt potatis, salad eller persilja och serveras med vinbärsgelé samt afredd säs.

Kokt, grillrad skinka (f. 18 pers.). 1 lätt saltad skinka på omkr. 5 kg.

Till panering: 1 msk. äggvita, 1 tsk. torr senap, 2 tsk. socker, 2 msk. finstötta skorpor.

Beredning: Skinkan, som bör hafva legat i saltlake 3—4 veckor, sköljes och får ligga i rikligt med kylslaget vatten omkr. 12 tim., föratt saltet skall dragas ur. Den sättes på med svälsidan upp i så mycket kallt vatten, att det står väl öfver den. Vattnet får hastigt koka upp, skummas och får koka 15 min. i 100 gr. Spadet afkyles därefter till 82—83 gr. och i denna värmegrad får skinkan ligga omkr. 3 1/2 tim. eller tills den är mör, hvilket prövas med en vispkvist. Skinkan lägges i ett djupt fat, spadet hålles öfver och skinkan får kallna däri. (Sommartiden bör skinkan afkylas i kallt vatten, emedan spadet då lätt surnar.) Svålen aftages; en handduk trykes mot späcket för att få bort allt löst fett. Agghvitan slås med gaffel till lätt skum, blandas med senap och socker och därmed bestrykes skinkans späckside. De stötta skorporna strös öfver, skinkan lägges i en långpanna och sättes in i varm ugn för att få vacker brun färg, hvartill åtgår omkr. 1/2 tim. Skinkan lägges upp på stort fat, garneras vackert med grönt och serveras varm eller kall med grönsaker, katrinplommon och fyllda äppelhalvor. Benet på skinkan garneras med krusadt papper.

En lätt rökt skinka anrättas på samma sätt och anses af många bättre än den rimmade.

Smörtårta (f. 12 pers.). Fin smördeg: 3 hg. mjöl, 2 dcl. vatten (knapp), 5 hg. fint smör (lika vikt med degen).

Fyllning: 1/2 lit. äppelkompott, 3 dcl. extra tjock grädde, 30 gr. finhackad, rostad sötmandel.

Beredning: Mjölet siktas och utröres med så mycket vatten, att det blir en lagom hård deg, hvilken arbetas hastigt, väges och får hvilas

För Julen!

I kartonger afpassade tyger till Blusar & Klädningar.

Siden.		Mtr.	
Mtr.	cm. Kr.	Mtr.	cm. Kr.
4. Messaline Apollo . . .	44 5.00	5. Paillette Oedipus . . .	85 15.00
4. Paillette Walkyr . . .	45 5.80	5. Paillette Elektra . . .	90 16.25
4. Messaline Adamit . . .	46 6.80	5. Satin Royal	90 18.75
4. Satin Diana	47 7.80	5. Crêpe Aida	105 19.00
4. Satin Butterfly	49 9.00	5. Satin Charmeuse . . .	105 21.00

Ylle & Hallsiden.		Mtr.	
Mtr.	cm. Kr.	Mtr.	cm. Kr.
1.75. Crêpe Mimosa	105 5.00	5. Batist Elegant	90 7.00
1.75. Crêpe Tango	110 5.75	5. Armine Solide	90 9.50
1.75. Crêpe Autenit	100 7.40	4. Crêpe Mimosa	105 11.60
1.75. Crêpe Fandango . . .	110 8.50	4. Crêpe Tango	110 13.00
1.75. Crêpe Nizza	120 9.20	4. Franskt Kläde	130 14.00

Crêpe finnes i 300 och Siden i 1,200 modefärger!
Begär profver! Alla profver sändas gratis och franco!

A.-B. NORDISKA KOMPANIET, STUREPLAN.

BAST AR

EKSTRÖMS JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TENN-FABRIK.

Obs!

VARUMÄRKET

"FYRTORNETS"

Svenska Sardinier i finaste Ollivolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

I hvarje hem bör användas

SVENSK MACCARONI

är en kraftig, närande och välsmakande rätt, som ersätter potatis

Den dam, som vill försköna sin hy och hud och skydda dem mot köld och ombyllig väderlek använder endast F. Paulis Oviculativål.

Världsberömda. SINGER & CO
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filiabler på alla större platser.

A.C. SVENSSONS KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG

Äkta Göteborgs Knäckebröd.
Hygienkontrollant: Dr G. Hjort af Ornäs.
Tel.: 11 & 928.

Mellin's Food

är bästa kraftnäring för svaga, klena barn i alla åldrar. Bok om barns uppfostring gratis och franco från Mellin's Food Depôt, Malmö.

Den blir glad som till Julen får ett Postpaket af **Finaste Choelad & Konfekt.**

Expedieras frakt- o emb-fritt i pkt om 1 kg. brutto till Kr. 4.— o. 5.— pr ask från Percy F. Luck & Co H.-A.-B., Stockholm.

DIAMANT

Såpa
Tvål
Tvåttpulver

Köp Schweizer's Siden

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt och kulört: Crepon, Faconnés, Chinés, Ottoman, Messaline, Mousseline 120 cm. bredt från 95 öre metern, Sammet till klädningar och blusar. Plysch till jaketter och kåpor. Såväl som blusar och rober med äkta Schweizerbroderier i batist, ylle och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Hushålls-utgifterna kunna nedbringas med **Gasens** tillhjälp.

Se gasverkets broschyr nr 28, som erhålles gratis å gasverkets utställning. Gasspisar visas och demonstreras å

Gasverkets Utställning,
Sthlmstel. 60 32. Kungsgatan 54. Rikstel. 28 93.

Lejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE

SYBEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFFÄRER.

20 min. — Smöret tvättas och vattnet klämms ur väl, hvarefter det klappas ut till en rund kaka.
Degen kaflas ut till en rund kaka, något tjockare på midten. Smöret lägges midt på degen och kanterna vikas öfver smöret, så att det fullkomligt täckes, hvarefter degen får hvila 10 min.
Nu klappas degen lätt ut med kafvel till en fyrkant af omkr. 1/2 cm. tjocklek. Denna fyrkant vikas därefter ihop så att kanterna af degen mötas midt på fyrkanten. Därefter vikas den ena halvvan af degen öfver den andra, degen ligger då i fyra lag på hvarandra. Degen utklappas åter till en aflång fyrkant. Detta upprepas 4 gånger efter hvarandra, hvarefter degen ställes ut att hvila 15 min. Den kaflas åter fyra gånger och får hvila 15

min. Så förfäres ännu två gånger med degen, hvarefter den får hvila 1 tim. innan den bakas ut. Smördegen utkaflas till 2 bottnar, den ena 2 cm., den andra 3 cm. tjock. Af skålen eller fatet på hvilken tårtan skall serveras tages ett mått. Detta sker lättast genom att klippa ett mönster af papper, efter hvilken degen skäres ut med bakelsesporrar. Degen drar ihop sig under gräddningen och bör därför vara 4 cm. vidare i omkrets än mönstret. Den tunnaste botten lägges på en plåt och penslas med ägghvita, men intet af denna får komma ned öfver kanten, emedan den hindrar smördegen att höja sig. Den andra botten utskäres till en 3 cm. bred ring, som lägges öfvanpå bottnen och penslas

försiktigt med ägghvita. Tårtan gräddas i varm ugn och bör ofta vridas omkring, så att den blir jämt gräddad och får vacker gulbrun färg. Den öfverblifna degen kaflas ut till 2 cm. tjocklek och utskäres med sporre till remsor, hvilka läggas i sneda rutor, så att de bilda ett galler, som passar innanför ringen på tårtan. Gallret penslas och gräddas som föregående. Tårtan fylls med äppelkompott eller äppelmos, däröfver breddes den till hårdt skum slagna grädden, som beströs med den rostade mandeln. Gallret pålägges och tårtan serveras genast.

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen insett, att det utfästas priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturen Allons, hvar den innehafvaren af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

Nr 276. I fru Lotten Buréns dansskola, Johannesgatan 15, Uppsala, utbildas danslärarinnor med utmärkt framgång. Kursen är ettårig och börjar omkr. den 1:a sept. Afgiften är 16 kr. i månaden. Två frielever emottages.
Fru Fredrika.

Nr 277. Rost ur porslinssoaletter borttages på följande sätt: Man tager 2 teskedar fotogen och lika mycket svafvelsyra, som tillsättes till en liter kokande vatten. Med denna blandning sköljas kärlen väl. Skulle ej rosten gå bort genom sköljningen, kan man försiktigt skrapa med fingret på de anslupna ställena, dock ej så att glasyren skadas.
Fru Fredrika.

Kejsarborax är ett utmärkt rengöringsmedel, som ej angräper föremålen. Man använder en lösning af en tesked borax till en liter varmt vatten. Man kan också fukta litet borax och därpå doppa en ren linne-lapp samt gnida med denna. — Ett annat mycket verksamt medel är utspädd saltsyra.
Tant Ulla.

Nr 278. Ni har frågat hur ni skall komma in i Kgl. Pensionsstyrelsen. Ja, kära ni, om jag får ge er ett godt råd, så slå det alldeles ur tankarna. Ty enligt vad vi erforo af generaldir. af Jochnick så funnos för ca en månad sedan icke mindre än 1,500 sökande — deras antal har säkert ökat sedan dess. Därför tro vi ej ni har stor utsikt. Och aflöningen är ej hög, endast 90 kr. för fast och ungefär 70 kr. för extra ordinarie biträde. Vi tro därför att ni gör klokast i att stanna kvar där ni är. Lefnadsomkostnaderna äro nämligen så höga här i Stockholm. Unde. 125 kr. kan ni ej anständigt existera. Och på 70 kr. absolut icke.
Men skulle ni ändock reflektera, så kan ni adressera eder ansökan till Kungl. Pensionsstyrelsen, Engelbrektsgatan 7 III, Stockholm. Bifoga präst-, frejde, skolbetyg samt öfriga handlingar ni önskar åberopa. Pensionsstyrelsens chef är generaldirektören af Jochnick och pensionsråd Enbom och Boberg.
Ada.

Nr 279. Då Alba tvättar håret skall hon hålla kammomillté (20 öre) i en tygpåse och låta detta dra ur i 1 1/2 lit. kokande vatten. Då detta svalnat skall Alba skölja håret i det länge och omsorgsfullt. — Har gjort samma erfarenhet som Alba och beagnat mig af nämnda sätt, vid hvarje tvättning, med synnerligen godt resultat.
Margit.

— Tvätta håret ofta och utsätt det fritt för sol och luft. Allons.

Nr 280. För att få svar på edra frågor torde ni vända er till fröken Ester Noréns hemsköterskebyrå, Kungsholmstorg 4, Stockholm. K.

Nr 281. Hvita glacéhandskar rengöras med benzin. Låt handskarna ligga i benzinen en stund. Äro de mycket smutsiga, så krama ur dem och lägg dem i ny benzin. Lägg dem sedan på en ren handduk och gnid dem med en mjuk lapp, ständigt åt samma håll. — Ljusa balskor gnidas med potatismjöl upprepade gånger, tills de bli rena.
Tant Ulla.

Nr 282. Alla de stora utländska tidningarna — speciellt affärstidningarna — äro mycket dyra. Se här emellertid några, billigare, som ni nog likväl kan ha mycket nytta af. Tyska: Berliner Tageblatt Wochen-Ausgabe, 1 kvartal kostar kr. 4:55, 1 nummer i veckan. (Alldeles utmärkt.) — Der deutsche Kaufmann im Aus-

Vid nervositet och sömnlöshet har ENERON visat sig vara ett synnerligen stärkande och välgörande medel. ENERON förekommer i form av kakao, maltos, kakor, piller och pulver. ENERON förordas av framstående läkare. Tillverkas av A.-B. PHARMACIA, Stockholm. Kontrollant: Professorn m. m. K. A. Vestlerberg. Prospekt sändes på begäran direkt från A.-B. Pharmacia.

Lämpliga Julklappar

äro elektriska

Hårtorkningsapparater,

Hårfångsvärmare,

Kokapparater,

Cigarrtändare,

Strykjärn

m. m.

hos:

Allm.

Svenska

Elektriska

Aktiebolaget,

Utställningen

Drottninggatan 42,

STOCKHOLM.

För hvitlackerung finnes ingen färg som bättre ägnar sig därtill än emalj-färgen **Chinalack**. Hållbar, spegelblank, porslinshärd. Arsenikfri enl. nya giftstadgan. Tag inga mindrevärdiga efterapn. Svensk, med guldmedalj belönad tillverkning. Erhålles hos alla färghandlare. Fabrikant: **Dorch, Bäcksin & Cos A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

ARI-MAN

Enligt intyg af prof. Alfred Pettersson, Dr K. G. Kuylenstierna, Dr Åke Melin m. fl. fackmän är **SASOL** öfverlägset alla andra

antiseptiska medel och konc. munvattnen.

SASOL användes å statsmedicinska anst. bakteriol. afdeln., allm. barnhuset, en del sjukhus och kliniker samt af enskilda läkare, veterinärer o. tandläkare. Ogiftigt. Allsidigt användbart.

Säljes å apoteken och i väl sorterade affärer i originalfl. å kr. 2:— och kr. 1:—.

"Alltid chic" är den dam, som använder en parfym af märket F. Pauli. Årets modeparfym: Gold Reseda, Sublime samt Caprice de Pauli.

RADIUM

detta dyrbara ämne med de underbara egenskaperna är en af beståndsdelarne i Oxygenolfabrikens härvatten

Radiophor.

Prenumerera på Idun!

Sagrada-piller "B. & K."

(Boyesen & Kobro)

har i öfver 15 år hävdats sin ställning som ett mildt och oskadligt avföringsmedel. Utmärkt skyddsmedel mot de flesta magsjukdomar. Innehåller Sagradabarkens verksamma beståndsdelar och är en lika enkel som verksam medicin.

För varje år ökad användning i de skandinaviska länderna. Se till att asken är försedd med märket "B. & K." Prispelöut i Stockholm 1897, i Bergen 1898. Grand Prix och guldmedalj i Paris och Bryssel 1907.

En gros: **KRONANS DROGHANDEL, Göteborg.**

ELEKTRISKA DAMMSUGAREN

LUX

ÄR DEN ENDA SOM FÖRMÅR HÅLLA
EDER VÅNING FRI FRÅN DAMM.
ENKEL OCH BILLIG I DRIFT.
SPARAR MATTOR OCH MÖBLER.
INFORDRA OFFERT.

A.-B. LUX, STOCKHOLM.

LANDETS FÖRNÄMSTA
FABRIKAT

KÖPAS
AF
ALLA
SOM
ÖNSKA

LÄTTHET OCH ELEGANS

PARAD MED
HÅLLBARHET

OBS. DETTA VARUMÄRKE Å SU:AN!

F. PAULIS ELECTA Eau de Cologne

är genom sin friskhet och härliga

doft öfverlägsen alla andra fabrikat.

FLORODOLE TVAÏL

Ett ifrån sällt första framträdande har Florodole Twailen rönt en år från år ökad popularitet och detta tack vare sin absoluta renhet och sina utökta ingredenser, som gör att Florodole Twailen intager en ställning framför alla andra toalett-tvål.

Stort lager
af stickade
Damsportdräkter

**Jackor
Kjolar
Mössor
Schalar
Vantar
Strumpor** m. m.

Jackor i silke, lama, angora,
kamel och shetland.

Sportkängor
af alla slag.

Militär Ekiperings Aktiebolaget,
Norrholmstorg - Stockholm.

Nya Hushållsskolan,

Västra Trädgårdsgatan 19, Stockholm,

hvilken år 1881 grundades af Fröken Hedda Cronius, fortsätter sin verksamhet i samma anda och efter samma plan som under alla föregående år. Skolan afser att meddela bildade flickor undervisning och öfning i enklare och finare matlagning, bakning, syltning och inläggning af grönsaker, finstrykning samt öfriga inom ett hushåll förekommande göromål, för att sålunda sätta dem i stånd att på ett praktiskt sätt förestå egna eller andras hem. Äfven meddelas en kortare kurs i Födovärdslära och Hälsovårdslära.

Skolan har varit besökt af två tusen niohundra sjuttiosex (2 976) elever. Hvarje kurs omfattar 4 eller 4 1/2 månader. Elever mottagas äfven på kortare tid. Ny kurs börjar den 15 nästkommande januari. Prospekt och vidare upplysningar meddelas af

Fröken Berta Erlandsson,
19 Västra Trädgårdsgatan, Stockholm.

Lämplig Julklapp!

Ny väfbok II, elementar-teoretisk vägledning med praktisk tillämpning i kolorerade planscher af **Gerda Björck**. Partiförsäljning sker genom Litografiska Bolaget, Linköping. Enstaka ex. genom bokhandeln samt utgifvarianan. Adr. Linköping. Vid köp af 10 st. böcker lämnas 20 % rabatt.

Betydande och intressant nyhet!

Carl Svenson-Graner:

Skogarnas folk

— skildrar lifvet och gör denna sak väl. *Norrköp. Tidn.*
— hör till de mera intressanta bland höstens boknyheter. —
Många ställen äro af mäktigt verkan — håller läsaren fången med sin sympatiskt intima berättarkonst, som ofta färgas af en fin och stillsam humor.

Pris i två delar: 4.75.

A. V. Carlsons förlag.

lande, kr. 1:25 pr kvartal, 1 nummer i månaden. — Zeitschrift für Handelswissenschaft und Handelspraxis, kr. 3:55 pr kvartal, 1 nummer i månaden. Engelska: Times, Weekly Edition, kr. 2:90 pr kvartal, 1 nummer i veckan. — Lloyd's Weekly News, 1 kvartal kr. 2:10, 1 nummer i veckan. Franska: Figaro, Edition spéciale hebdomadaire, kr. 5:45 pr halvår, 1 nummer i veckan. — Petit Journal, kr. 2:90 pr månad, 7 nummer i veckan. Tant Ulla.

Nr 283. Kamomillt verkar ej blodrenande. Det användes för i tiden mot snart sagdt alla krämpor. En infusion af 5 gram på en kvarts liter varmt vatten verkar svettdrivande men fördrages ej af alla och får ej förtäras omättligt. Allons. (Forts.)

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

A. M. E. Ett skrat hopkommet manuskrift. Amnar ni skicka på oss flera dylika, så frankera åtminstone brefvet ordentligt, ty vi ha sannerligen ingen lust att betala lösen till postverket för makulatur.

Egal. Alltjämt överlupna af vers. M—E—B—d. Af svaret här ofvan kän ni se, att konjunkturna, i fråga om dikter, äro i hög grad tryckta. Därför måste edert poem förbli otryckt — åtminstone i våra spalter. Andante. Afböjes tacksamt.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»Famijlemblem», Kalmar, 2:— pr gång.
Likvid i postanvisning.

Axa yrkesserie. N:o 14.

Målaren målar och arbetet skriker
Framåt på hurtigt och lekande sätt;
Handen af tröghet och slapphet ej lider,
Penseln den löper så ledigt och lätt.
Sången den ljuder båd ute och inne:
"Icke med någon mitt yrke jag böt,
God är min hälsa och muntert mitt sinne
Tack vare Axa hafregrynsgröt."

Köp **Axa Hafregryn** i originalpaketer. Då har Ni garanti för att få en god och färsk vara.
Ett 1/4-kg. paket à 55 öre räcker till cirka 30 portioner **Axa-g.öt.**

PRAKTISK HUSMORSKURS börjar 16 jan. Undervisning i matlagning, äfven vegetarisk, slöjd och sömnad. Lämplig förkurs till skolkökskurs. Närmare genom Fru Frida Olsson, Norrgård, Kalmar.

Leksands Väfskola

börjar sin värkurs d. 15 jan. Grundlig undervisning. God inackordering. **LISA STENHAMMAR.**

Kindergartenlära

Energisk, verkl. intresserad kan få öfvertaga Kindergarten, event. med örbereid. klass. Svar till »Energisk», under adr. S. Gumælii Ammonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Barnsköterskekurs

id Flensburgska Vårdanstalten för späda barn i Malmö börjar den 1 mars 1914. Kurserna är ettårig. Sökande torde fören i febr. 1914 till anstaltens öfverläkare inlämna sina till dess styrelse ställda ansökningshandlingar. För antagnin till elev fördras med akarebetyg styrkt godt hälsotillstånd, yllda 18 år, och elementarskoleutbildning (betygsafskrift). Afgiften, 150 cr., erlättes vid antagnin. Närmare upplysningar meddelas af Husmötern.

STYRELSEN.

Hvita Korset

Tel. 17. Örebro. Tel. 250.

söker för sina anstalter: Barnbörds-hus, Sjukhem för kvinnor, Spädbarnskrubbor, Barnsjukhem, Barnavårdsskola för utbildande af yrkesbarnsköterskor samt Expektationshemmet för blifvande mödrar — en intresserad, helst medelålders eller yngre manlig eller kvinnlig läkare, som vill taga öfverannämnda specialiteter till lifsuppgift i Hvita Korsets tjänst. Den, som är i tillfälle intressera sig med större kapital (minst 20,000 kr.) erbjudes delägareskap eller att helt få öfvertaga anstalten. Dock är kapitalinsats ej villkor för läkarebefattningen, utan fastmer ett brinnande intresse för uppgiften samt anstaltens framgång. Arslön samt event. tantième bestämmas vid uppgörelse. Hvita Korset söker äfven en duktig, intresserad husmoder, som äfven vill taga nämnda befattning som lifsuppgift samt intressera sig med minst 10,000 kr. kapital. Arslön 600 kr. samt tantième. Reflekterande behagade insända meriförteckning, referenser samt fotografi till Kamreraren, Hvita Korset, Örebro. (Personligt besök önskvärdt.)

Till upplysning meddelas:

att Hvita Korset, som från början af sin tillvaro symboliserat sin verksamhet i ett »hvitt kors» (moderskap) startades i mars månad innevarande år, på grund af mångåriga erfarenhetsrön från »Syster Elsas Hem», hvilket hem fortfarande existerar separat på landet och numera speciellt afsedt för de blifvande mödrar ut af situationen tvingas söka ögenärade s. k. »obemärkt» vistelse och nedkomst. Hvita Korset står emellertid öppet för alla blifvande mödrar utan afseende på stånd eller villkor. Analogt härmed har äfven en s. k. obemärkt sjukafdelning inrättats, där patienternas, enligt gällande lag, tillförsäkrade anonymitetsrätt respekteras. Hvita Korset har äfven ett Expektationshem för »långväga» patienter, som under någon tid före nedkomsten — under betryggande former — söka hvilat och ro eller önska rationell individuell omvårdnad till skydd mot eller hjälp för moderskapets och nedkomstens farligaste fiender: ägghvita, socker, nervositet etc. Detta hem har ett särdeles praktiskt läge vid en af stadens vackraste parker. Ytterst humana, moderata taxor gälla vid Hvita Korsets samtliga anstalter.

Sedan mars månad tills dato hafva 125 förlossningar samt dessutom ett flertal operationer utförts — samtliga med lycklig utgång, hvilket torde vara anmärkningsvärdt på grund af att Hvita Korset hitintills i regel antitats för svårare komplicerade fall. Barnbörds- och operationsafdelningen äro försedda med särdeles fullständiga, moderna specialinstrumentuppsättningar. Såsom totalomdöme citeras lista stadsläkarens i Örebro utlåtande till Hälsovårdsnämnden att Hvita Korset tillfredsställer i allt äfven högt ställda fordringar.

Långbanshyttans Slöjd- och Hushållsskola börjar ny kurs den 15 jan. Begär prospekt! Riks Filipstad 184.

D:r **H. CEDERBERGS** medicinska

SASOL-TVÅL
för toaletten.

(med tillsats af 10 % SASOL), är den ideal-tvål, som man hittills förgäfvetsökt framställa och som möjliggjorts först genom uppfinnin af det öfverlägsna antiseptiska preparatet SASOL.

SASOL-tvålen är speciellt egnad att aflägsna vanprydnade hudåkommor såsom utslag, finnar, kvisslor, reformar, pormaskar, introduktionsfräckar, frassel o. dyl., hvilka under fortsatt begagnande försvinna, så att huden blir ren och klar, hyn frisk och ungdomlig.

Säljes å apoteken och i välsorterade affärer à 50 öre.

Till platser där ännu ej återförsäljare finnas exp. gärna två profvtvålar portofritt mot 1 kr.

SASOL användes å Allm. Barnhuset, Sababatsberg, Statsmed. anst. bakteriolog. afd. m. fl. institutioner. Öfverlägset, ogiftigt, allsidigt användbart antiseptikum. Fl. à 2 kr. o. 1 kr.

Aktieb. Sasol
Gefle.

Realiseras

Handgjorda Herr- och Damkängor

Herr	förr	25.—	18.—	15.—	10.—
	nu	15.—	12.—	11.—	7.—
Dam	förr	27.—	16.—	12.—	9.—
	nu	16.—	10.—	8.—	5.—
Barn	förr	2.50	3.—	3.50	
	nu	1.25	1.75	2.25	

Mot postförskott från

Skomagasinert Gartz, Borås.

Lämpliga julklappar:

Elektriska strykjärn

(från Kr. 5:—).

Elektriska kokapparater

(från Kr. 7:90).

Elektriska cigarrtändare

(från Kr. 7:—).

Komplett anordning med motor för drifvande af symaskin.

Elektricitetsverkets Utställning,
Regeringsgatan 38.

LILJEHOLMENS

Stearinfabriks-Aktiebolag

Kungl. Hofleverantör

STOCKHOLM Sö.

Kronljus | **Kanalljus**
Stakljus | **Grenljus**
Lyktljus | **Julgransljus**
Altarljus | **Cykelljus**

Illuminationsljus

Pianoljus "Splendor"
i engelsk typ.

Endast superior och prima ljus äro stämplade
"LILJEHOLMEN"

Lättantändliga veckor enligt svenskt patent N:o 16705

Etablerad 1847.
Alcock's
PLÅSTER

EAGLE BRAND

FÖR **njurå**
kommor.

Använd alltid två stycken (se bilden) ett ovanpå vardera njure.

Vi hava funnit att plåstren pålagda på detta sätt utöva en mycket bättre verkan och de äro vida överlägsna de store klumpige så kallade njurplåstren.

Skulle Ni vara i behof af ett piller,

TAG DÅ **Brandreth's Piller**

Vid forstopping, gallsjuka, hufvudvärk, evindel, dalig matsmältning, etc. FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE. **ALCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.**

Fullkomligt vegetabiliska. (Est. 1752.)

Thé-Firma

söker privatpersoner till försäljning i hemmen af förstklassigt témarke. Hög provision. Godt tillfälle till biförtjänst Svar till »L. M & C:o», Idun exp., Stockholm.

Bildad dam,

god pianist, får plats till stad i Norrland som sällskap. Utförligt svar med foto och rek. adr. »Aldre läkare», Idun exp. f. v. b.

Sjuksköterska.

En tjänst som första sköterska vid Norrköpings stads Epidemiskjukhus är ledig att tillträda den 1 nästk. febr. Löneförmaner 700 kr. pr år och allt fritt. Företräde lämnas den, som äger utbildning från epidemiskjukhus. Ansökningar med friskbetyg kunna lämnas till förste stadsläkaren W. Söderbaum före den 10 nästk. januari.

Föreståndarinnan.

För mindre brukshushåll å Bruk i nedre Norrland sökes lämplig, bildad och ordentlig husmoder. Sökanden bör själf kunna med tillhjälp af en tjänarinna förestå matlagningen och för öfrigt själfständigt och ekonomiskt ordna och styra ett hushåll. Ett godt lynne paradt med ett värdigt uppträdande önskas. Alder bör ej vara under 35 år. Platsen tillträdes 1:sta jan. eller så snart som möjligt därefter. Ansökningar med betygsskrifter, uppgift å löneanspråk och foto torde insändas märkt »Pålitlig föreståndarinnan», under adr. S. Gumelii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Sjuksköterska.

För en examinerad sjuksköterska finnes plats ledig å Fässbergs Försörjningshem att tillträdas 1:ste januari eller event. senare. Lönen kr. 500 per år och allt fritt med kr. 100 i löneförhöjning efter 5 års oförvitlig tjänstgöring. Ansökan åtföljd af betyg, foto och ref. sändes till Kommunalförbunds ordförande, Kamrer A. Wallerstedt, Mölndal (vid Göteborg).

En bättre flicka,

fullt kunnig i skötseln af späda barn samt villig, att när tiden tillåter, vara behjälplig med sömnad och dylikt, erhåller snarast möjligt plats på landet nära stad. Svar med foto och rekomm. till Fru Elise Erikson, Rydboholm.

PLATSSÖKANDE

FRISK och hurtig småländska önskar plats i finare familj i Stockholms närhet. Svar till »R.», Fredriksberg, Oskarshamn.

GUVERNANT, med betyg medförande normalskolekompetens, önskar till nyåret plats i familj att undervisa ett el. två mindre barn i vanliga skolämnen och musik. Ref. finnes. Svar till Rektor Starek, Örebro.

SCHWEIZERIN — gegenwärtig in Schweden — deutsch, englisch u. französisch sprechend, musikalisch als Erzieherin u. Hausdame tüchtig, sucht ähnlichen Posten in guter Familie oder Institut. Neujahr event. früher. Idun exp., Stockholm.

UNG musikalisk flicka af god familj som praktiserat i sjukvård cirka 2 år i Sverige och Danmark önskar plats som vårdarinna och sällskap åt sjuklig herre eller dam. Svar inom 8 dagar till »Värmländska», Idun exp. f. v. b.

19-ÅRIG PRÄSTDOTTER önskar komma i fin familj å större herregård för utbildning i finare matlagning. Är villig deltaga i lättare göromål. På lön fästes inget afseende men vill anses såsom medlem af familjen. Svar före 1 febr. 1914 under adr. Mantorp.

EXAM. SJUKSKÖTERSKA med mångårig praktik söker plats. Svar till »Arbetsam System», Idun exp. f. v. b.

EN ELEV vid lärarinneseminarium önskar arbete under julen. Svar till »Villig», Lund p. r.

ENKEL FLICKA söker i febr. plats i familj för att under husmoders ledning lära och deltaga i allt som förekommer i hemmet. Svar till »M. A.», Grythytted p. r.

UNG FLICKA, kunnig i väfnad, handarbeten och linnestömmad, önskar i januari plats i familj. Svar till »S. L. 1914», Idun exp. f. v. b.

UNG FLICKA som genomgått 8-klass. läroverk önskar efter jul plats som guvernant. Är villig deltaga i inom hemmet förekommande göromål. Svar emottas tackesamt till »Anna G.», Box 23, Forserum.

UNG, barnkär och gladynt flicka, med god skolunderbyggnad och från ett bättre hem, önskar på nyåret plats i familj att hjälpa till vid läxläsning med barn ur de lägre klasserna i skolan, samt att för öfrigt gå frun tillhanda mot liten lön. Är äfven kunnig i maskinskrifning. Svar till »G. B.», Norrköping p. r.

UNG FLICKA önskar till nyåret plats i Stockholm. Är kunnig i kläd- och linnestömmad samt hushåll. Svar till »Familjemedlem», Kristianstad p. r.

KVINNLIG ex. massös och sjukgymn. önsk. plats i fam. Biträder gärna med skrifögöromål ell. dyl. Svar märkt »L. M. 30», Allm. Tidn.-kont., Gust. Ad. Torg, Stockholm.

LEKSANDS FURULIDEN emottager gäster till julen. Godt bord, goda sängar. Agarinnan Lisen Gripenberg. Riks. 35.

Bästa inackordering

till värterminen för skolyngling som vill dela stort och trefligt rum. Bästa ref. från nuv. inackordering. Svar »I. H.», Idun exp.

Junge Schwedin

findet in warm empföhlenen Töchterpensionat liebevolle Aufnahme. Ausbildung i Haushalt Wissenssch. und Sprachen. Mäss. Pensionspreis. Berlin-Steglitz, Bismarckstr. 66/67.

Marburg a/L Tyskland.

Unga flickor emottagas i Frau Pfarrers Zöcklers pension. Friskt, härligt läge. Lektioner i språk, musik, huslig ekonomi etc. Prosp. på begäran. Ref.: Doktorinnan Brorström, Leksand, samt fröken E. Broberg, Wallinska skolan, Stockholm.

ILIP HOLMQUIST
Handelsinstitut, Göteborg.
300-400 elever årl. 15-20 akademiskt och praktiskt bild. lärare.
Begär värt 40-sid. ill. program.
ÖRNÄMSTA SPRÅKINSTITUT.

Höstterm. börj. 15 aug.; värt. 14 jan. Sommarkurs 2 maj-31 juli.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

VÄL REKOM. BARNSKÖTERS KOR erhålla platser genom Sthlms stads Arbetsförmedling, Regeringsgratan 107. Exp.-tid 9-4, lördag. o. helgdagsaft. 9-2. Riks. och allm. telef. 4047. GUVERNANT, engelsktalande, villig undervisa 3 barn i 1 o. 2 förbered. kl. kurs samt deltaga i inom hemmet för rek. göromål får god plats i tjänstemannafamilj i midten af jan. Svar med fot., betyg och löneuppgift till »Barnkär, Ordentlig», Idun exp.

SJUKSKÖTERSKE TJÄNSTEN vid Gislaveds sjukstuga, med hvilken mat-hållningen vid sjukstugan är förbunden, blir ledig den 15 febr. 1914. Lön 500 kr., bostad och kost. Ansökningar jämte betygsskrifter och friskhetsbetyg insändas till provinsialläkare G. Lindgren i Gislaved före den 1 januari 1914.

HVAR FINNES enkel, snäll, barnkär lärarinna, som trifs på landet, villig och kompetent att undervisa två gossar i andra läsåret. Platsen å egendom några mil utanför Stockholm vid sjö. Svar till »Kompetent 1914», ångt. Casar, Stockholm.

BARNFRÖKEN. Frisk, bättre flicka, ej för ung, men verkligt pålitlig, barnkär och ordentlig samt erfaren i barnavård får plats på nyåret som medlem af familjen i landsortsstad. Helst sykkunnig och om möjligt med genomgången Kindergartenkurs. Lön efter kompetens. Svar med betyg, foto, uppgift på ålder, löneanspråk samt ref. till »Godt hem», under adr. S. Gumelii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

DAM, som talar och skriver engelska korrekt och som äfven är hemma i franska, kan få utmärkt plats d. 15 jan. Afskrift af betyg med foto och uppgift om löneanspråk till »Framtidsplats», Gumelii Annonbyrå, Malmö. BÄTTRE FLICKA, kunnig i enkel matlagning samt handarbete och sömnad erhåller strax på nyåret, såsom familjemedl., plats å herregård i Skåne, helst emot fritt vivre. Svar åtföljdt af foto till »Vackert belägen egendom», Kristianstad p. r.

TILL NYÅRET önskas en glad, praktig, musikalisk flicka, som vore kompetent att undervisa en liten flicka på 7½ år i 2 kl. förb., samt villig att med husmodern deltaga i husliga sysslor, sömnad m. m. Svar med foto samt betyg, löneuppgift. m. m. sändes till »Läkarefamilj på landet», Idun exp., Sthlm, f. v. b.

EN BILDAD FLICKA, snäll och anspråkslös kan få plats i Stockholm, som hjälp åt frun samt sällskap åt tvänne barn 4 och 9 år. Svar till »Fru B.», under adr. S. Gumelii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

BILDAD, anspråkslös flicka, väl hemma i barnavård samt helst vegetarian kan erhålla plats att jämte husmodern sköta tjänstemannahem i Sthlm om två personer och en liten flicka. Alla nutida bekvämligheter finnes. Svar med uppgift om ålder, löneanspråk m. m. inom en vecka till »Godlynt», Idun exp., Sthlm.

BARNFRÖKEN. En enkel, bättre flicka, snäll och barnkär och med jämnt och gladt humör erhåller plats strax på nyåret för att under husmoders öfverinseende sköta 2 barn i ålder 5 och 3 år samt i öfrigt vara behjälplig vid hemmets skötsel. (Jungfru finnes.) Lön efter kompetens. Svar jämte foto och uppgift om ref. torde sändas till »E.E.», Box 69, Borås.

Ut i liten tjänstemannafam lj

i Sörmlandsstad finnes af en händelse tvänne platser lediga, att tillträdas frampå nyåret eller våren 1914, nämligen för: ensam jungfru, kunnig i matlagning och bakning samt van vid uppsättning, barnh. u. s. a., van vid och road af barn. Sökande skola vara friska, ordentliga, snälla och villiga. Svar med foto och betygsskrifter samt uppgift å löneanspråk till »Tjänstemannafamilj Nyåret 1914», under adr. S. Gumelii Annonbyrå, Sthlm f. v. b.

Husföreståndarinnan,

verkligt duglig i skötandet af ett bättre hem utan husmoder, frisk och stark, representabel med upphöjdt tänkesätt, 25-32 år, helst ensamstående och musikalisk, erhåller god framtidsplats med lön efter duglighet. Äfven kvinna med blott folkskolebildning kan antagas, om hon har god begåfning och godt utseende. Svar med upplysningar och foto insändes märkt »Aldre hem 1914», under adr. S. Gumelii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b. Äfven en norska eller tyska kan antagas. Vid svar utan foto fästes intet afseende.

Två kända Konstverk för en spottstyfver.

Snöklockan. Höjd 38 cm.

Utförd i imit. gammal, svart brons. Modellerad af bilhuggaren Per Hasselberg år 1881 och belönad med medalj i Paris. Anses som den berömda skulptörens mest geniala verk.

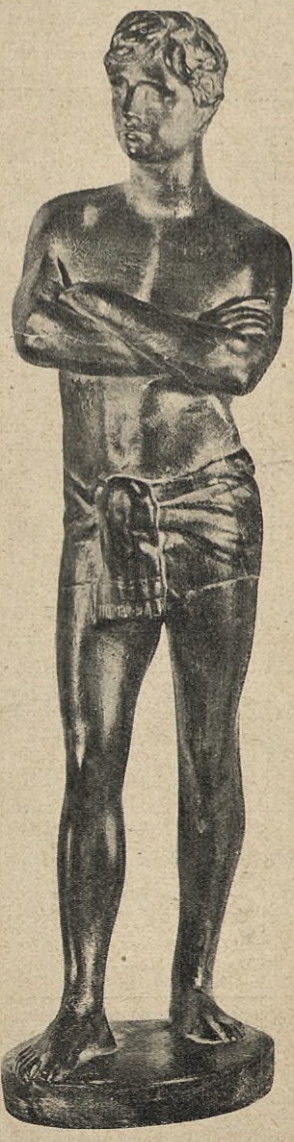
Ingen svensk med bildning finnes väl, som ej någon gång sett och beundrat dessa två sköna konstster, frammanade af hvardera sin store mästare. Mången finnes nog också, som gärna önskat se dem i sin ägo, men tyvärr har det fallit sig ganska svårt, ty de afgjutningar, som i utförande närmat sig originalen, ha hittills varit för dyra för att kunna köpas af personer med begränsade tillgångar. Det är mig därför en glädje att kunna erbjuda den del af Iduns läsare, som med gedigna saker vilja pryda sitt hem, dessa två statyer till det enastående billiga priset af kr. 5,90 (plus emballage och porto) för båda tillsammans. Statyerna, som äro gjutna af prep. ämnen och sedan behandlade efter särskilda metoder, äro så förvillande lika de äkta bronsstatyer, att t. o. m. verkliga konstskännare ha svårt för att, sedan statyerna äro uppställda å passande plats i ett hem, kunna skilja dem från äkta brons. De äro så hållbara, att de under tidernas lopp kunna både aftorkas och tvättas utan att på något sätt ändra utseende. Jag vill emellertid påpeka, att när det ej är tal om något fabriksarbete, så kan jag ej medhinna allt för många beställningar innan jul, och torde därför beställningssedeln insändas genast. Föremålen packas ytterst omsorgsfullt i en trälåda och garanteras vara oskadade vid framkomsten.

Beställningssedel till
Anders Nilssons Ateljé, Malmö.

Sänd till undertecknad de omannonserade statyerna "Snöklockan" och "Simmaren" för ett pris af Kr. 5,90 plus 35 öre till emballage och 65 öre till porto, omsorgsfullt packadt. Om ej till belåtenhet förbehålles full ombytesrätt.

Namn:

Postadress:

Simmaren. Höjd 38 cm.

Utförd i imit. gammal, svart brons. Modellerad af Prof. John Börjesson år 1885 och finnes i original å Glyptotheket i Köpenhamn. Den vackra statyn har med rätta blifvit kallad "En manlig idealtyp".

Det bästa läkemedlet är

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Gymnastikdirektörsexamen

afägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept.

Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Göteborgs Gymnastiska Institut, Göteborgs Arkader, Göteborg, längsta o fullständigaste specialkurs i Sjukgymnastik o. Massage.

Doktor A. Kjellbergs kurs i massage och sjukgymnastik.

Begär prospekt! Stockholm. Mästarsamuelsgatan 70.

Javana Lelu

det bästa medel för erhållande af långa ögonfransar och tjocka ögonbryn. Pris 6 kr. + porto.

Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör. 21 Drottningg. 21, Sthlm.

Afmagringsvä, absolut verkande - oskadlig. - Pris kr. 450 + porto. Försändes diskret.

Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, 21 Drottninggatan 21.

Vårda håret, om det är sjukt eller Zivertz'Extrait Vegetal

bästa hårkonserveringsmedel. Rekommenderadt af många läkare. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos Kongl. Höll. Zivertz' Bfr., Drottninggatan 42, Arkaden, Göteborg. Återförsäljare rabatt.

Misspyrdande härväxt, vårtor, födelsemärken behandlas enligt Elektrolytiska metoden. Enda säkra och af läkare tillrädda metod. Hilma Mårtensson, adr.: Järnvägsgatan 15, Helsingborg. Tel. 1577.

Härnät, äkta till kr. 3.75 pr. duss. vanl. storl. prof mot 35 öre i frimärken. Svenska Härnätimporten, Stockholm Va.

Skönhet! Tillförlitl. medel (dekokt) för grundlig hy med finnar, bultar, ekzeme. S. k. skönhetstval, 3 salvor, absolut värdelösa. Många intyg af ansedda och trov. pers. 40-årigt ekzem botadt. 3 kr. sats. Fru Ina Göthe, Falun.

Crème Idéale

Majorskan Edmann, Varberg) är en förmån hudcrème, den försköna i högsta grad hy, händer, hals, utsökt i doft, snövit och oföränderlig.

Poudre de Riz Idéale är det mest förtjusande af alla puder, Förmånsta Parfymaffärer.

Förmånsta medel att skydda huden och bevara hyns friskhet är

Oatine-Crème - en kraftig, snövit naturprodukt af ren hafre. Äkta Oatine-Crème i hvit burk med grönt lock från

The Oatine Co., London, säljes efter tullförhöjningen till 150 o. 3 kr. per burk. Oatine-Crème, -Tval, -Puder o. -Balsam finnas öfverallt samt hos A. W. Norrding, Biblioteksgatan 11, Birgerjarlsгат. 16 o. Drottninggatan 63 Stockholm.

H.G. SÖDERBERGS IMPORT A.B. ANTRACIT, HUSHÅLSKOL & KOKS. Riks. 5914, 3092, 575, 11809, 11812 • ALLM. 451, 3092, 1282, 2582

Köttsoffa bereder man bäst af MAGGI'S Buljong-Tärningar

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola (f. d. Villa Hult, Kneippbaden) börjar sin nästa kurs den 1 febr. med Husmoderskursen som huvudämne och i öfrigt valfria ämnen, såsom: Sång, Musik, Språk, Målning, Konstslöjd, Kläd- och Linnösömnad samt Handarbeten. Husmoderskursen pågår i fyra månader och omfattar enklare och finare Matlagning, Baking, Konservering och Konfektkokning. I Husmoderskursen ingår äfven fullständiga kurser i Kläd- och Linnösömnad, Handarbeten och Konstslöjd. Endast ett begränsadt antal elever emottagas, som alla bo inom skolan. (Undantag göres för elever med föräldrahem i staden). Obs! Den enda skola i Stockholm med helsepension, där eleverna samtidigt ha ett godt hem. Examinerade lärarinnor på alla områden. Begär prospekt hvari referenser af föräldrar till från skolan utgånga elever finnas intagna. Adr.: E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola, Artillerigatan 6, 2 tr., Stockholm. Rikstel. 11886. Allm. 28940.

Ljungby Hushållsskola, (Kronobergs län.) börjar sin åttonde kurs 15 januari. Undervisning i finare och enkl. matlagn., bakt., sömnad m. m. Hälsofarmluft. Naturskönt belägen. Passande för unga damer, som behöfva rekreation. Begär prospekt. A. Bäckström.

Helsingborgs Husmoderskola, Drottninggatan 13 - Rikstel. 1956, börjar sin tredje kurs den 1 februari 1914. Teoretisk och praktisk undervisning i finare och enklare matlagning, baking, konservering och alla inom ett hem förekommande göromål samt handarbete och linnösömnad. Prospekt och upplysningar på begäran. Emmy Öberg Gunborg Myrberg.

Vid Kristinehamns Praktiska Skola (Sveriges äldsta, största och mest välkända i sitt slag), börja nya kurser den 9 jan. 1914 i Hushållsavdelningen med husmoders- och fullständig trädgårdskurs samt slöjd och i Slöjdvärdningarna såväl allmänna som lärarinnakurser. Aven i Handels-, Juridiska, Tekniska och Realskoleavdelningarna nya kurser. Begär prospekt, som sändes mot dubbelt porto. Nils Schenke, Rektor.

Benninge hemskola, adress Strengnäs. Praktisk o. grundlig husmoderskurs på landet. Under husmoderskursen som pågått sedan 4 Aug. medtagas elever på kortare tid. Kortast en kökskurs på 4 veckor. Undervisning lämnas i matlagning, baking, tvättning, strykning, sömnad, väfn. m. m. Prospekt o. vidare upplysningar enligt ofvanskifna adress. Rikstelefon 57, Allmänna 50 Strengnäs.

Hemslöjd. I väfning, linne- och klädningsösm, knyppling, spetsösm m. m. erbjudes unga flickor god undervisning under vintermånaderna. Elev utför endast eget arbete. Hälsofarml, skogrik trakt. Goda ref. Vidare meddelar Hilda Thorell, Helfrid Uhr, Lövkullen, Karlsby.

Ingeniör-Akademi WISMAR a. d. Ostsee för Maskin- och Elektro-Ingenjörer, Byggnadsingenjörer, Landtmätare och Arkitekter. - (Järnbetongsbyggnad och Kulturteknik). Nya laboratorier.

Hushållsförsäkring eller försäkring af kvinnliga tjänare meddelas af Riksförsäkringsanstalten (statens anstalt). Premie endast 2 kr. per år för hvarje tjänarinna, och erhålles då ersättning från fjärde dagen efter läkarbehandlingsbörjan samt äfven vid olycksfall utom arbetet (under ledighet). Förteckningen tecknas efter antalet fast anställda tjänarinnor, som finnas i hemmet, utan namnappgift. Ansökan sändes till Riksförsäkringsanstalten, adress Stockholm eller dess ordsombud.

Tag vara på de öfvertryckta spårvägsbiljetterna! Mot 10 st. med siffror öfvertryckta kvittan och öfvergångsbiljetter erhålles ett gult spårvägs-kort å vårt hufvudkont. Skeppsbron 18. Joh. Lundström & Co. A.-B. Kungl. Hofleverantör. Anthracit Hushållskol Cokes Briketter.

Effektiva skönhetsmedel. Crème Lanola mot rynkig och slapp hud. Pris 3 kr. Crème Florida mot mycket torr hud och rynkor. 3 kr. Crème Trianon mot ärrig och ojämn hud. 2 kr. Crème Cilo gör ögonbrynen täta och vackra. 2 kr. Crème Aspasia. Bleker på 4 nätter hals, armar och byst. Äfven bra mot mörka fläckar i ansiktet. 5 kr. Crème Laïs för bystens formskönhet och fasthet. 10 kr. Trianon-Pasta mot misspyrdande härväxt. Utrotar på kort tid allt generande hår, utan att efterlämna märken i huden, och är absolut oskadlig. 5 kr. pr. sats. Trianon-Härtinktur mot mjäll och håråfall. 3 kr. pr. flaska. Lanola-Handbalsam mot röda, kylda och sträfvå händer. 2 kr. pr. flaska. Secco-Salva mot armsvett och annan abnorm svettning. 2 kr. Lanola-Hyrenovator mot pormaskar. Kr. 1,75 pr. flaska. Trianon-Fräkensalva. Kr. 2,-. Trianon-Finnsalva. Kr. 2,-. Fleur de Roses Trianon. Flytande läppsmink. Fastsitter hela dagen 6 kr. Trianon-Nästinktur till behandling af röda näsor. Kr. 3,-. Massage-Crème för totalmassage Kr. 4,-. Hygieniskt Puder för olika slags hud. Kr. 1-8 pr. ask. Härjningsmedel - alla nyanser Kr. 5,-. Samtliga dessa preparat användas sedan flera år med osviklig framgång i min praktik för skönhetsvård och kunna därför rekommenderas som de mest tillförlitliga som finnas att tillgå. Expedieras diskret; till landsorten mot postförskott. Bruksanvisning medföljer varje preparat. Observera mitt inregistrerade märke Trianon på varje varuslag. Maria Enquist, Exam. Sjukgymnast. Institut för skönhetsvård. Biblioteksgatan 6-8, Stockholm. Riks Norr 390. Allm. 22662.

VINOLIA Tvålar, Parfymer och Toalet-Artiklar. De som med rätta äro stolta öfver sin blomstrande hy använda Vinolia, ty de veta, att Vinolia aldrig kan skada densamma, utan endast verka välgörande. Vinolia Generalagentur: Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. DJ.

OBS! Snabbtändande veckor! CLARA LJUS Clara Stearinljusfabrik, Lars Montén, Stockholm.

Signetring i äkta 23 karats Guld Filled, 10 års garanti. Ej att förväxla med s. k. brännförgyllning. Kan ej skiljas från äkta guld. Damring Kr. 1,65. Herring Kr. 1,90. Dessutom föra vi en ännu elegantare och tjockare kvalitet Damring Kr. 2,10. Herring Kr. 2,60. Öfvanstående ringar äro af den allra högsta kvalitet som kan erhållas, men vi ha äfven ringar till 1 kr. för dam, 1,25 för herring samt 75 öre för dam-samt 1,00 för herring med gratis elegant gravering. Ringmått: Klipp ett hål i en pappbit noga passande efter fingret. Sändes mot postförskott. Obs! Ingen försöktsbetalning. Vid större beställning 25 % rabatt. Uppgif pris. LILJEGRENS IMPORT, Malmö H.

BRUNKEBERGS-TEATERN Alltid veckans bästa nyheter!

Gummiklackar "Excelsior" Finnas i hvarje väl sorterad skoaffär.

Annonsera i Idun! DIKTER Georg Fogelgren: Tre små visböcker Kr. 2:50. I bokhandeln ell. dir. fr. K. W. Appelbergs Boktr., Uppsala.

LINDT & SPRÜNGLI LINDT-CHOKLADERNA MÄRKE: ROD. LINDT FILS FINASTE SCHWEIZERMÄRKE

EAU DE QUININE KRONAN AF ALLA HÄRVATTEN ED. PINAUD 18. PLACE VENDÔME PARIS Bevarar o. stärker härväxten. FÅS ÖFVERALLT ED. PINAUD